

KULTURNI DOM
NOVA GORICA

FILM

FILMSKO GLEDALIŠČE

PROGRAM FILMSKEGA GLEDALIŠČA

- 24. 10. 2008 Zajtrk na Plutonu**
Neil Jordan (Irska, 2005)
- 7. 11. 2008 Darfur – Vojna za vodo**
Tomo Križnar, Maja Weiss (Slovenija, 2008)
- 14. 11. 2008 Michael Clayton**
Tony Gilroy (ZDA, 2007)
- 21. 11. 2008 Lady Chatterley**
Pascale Ferran (Belgija, Francija, Velika Britanija, 2006)
- 28. 11. 2008 Dva dni v Parizu**
Julie Delpy (Francija, Nemčija, 2007)
- 12. 12. 2008 Teško je biti fin**
Srdjan Vuletić (BiH, 2008)
- 19. 12. 2008 Božična zgodba**
Arnaud Desplechin (Francija, 2008)
predpremier
- 9. 1. 2009 4 meseci, 3 tedni in 2 dneva**
Cristian Mungiu (Romunija, 2007)
- 16. 1. 2009 To je Anglija**
Shane Meadows (Velika Britanija, 2006)
- 23. 1. 2009 Bob Dylan: 7 obrazov**
Todd Haynes (ZDA, Nemčija, 2007)
- 6. 2. 2009 L kot ljubezen**
Janja Glogovac (Slovenija, 2007)
- 27. 2. 2009 Stregel sem angleškemu kralju**
Jirí Menzel (Češka, Slovaška, 2006)
- 6. 3. 2009 Umetnost negativnega mišljenja**
Bård Breien (Norveška, 2006)
- 13. 3. 2009 Temnomodroskorajčno**
Daniel Sánchez Arévalo (Španija, 2006)
- 20. 3. 2009 Oče naš**
Christopher Zalla (ZDA, 2007)

Kaj imata skupnega slovenski celovečerni dokumentarec Darfur – Vojna za vodo, zapis o humanitarni misiji, na katero sta se podala Tomo Križnar in nekdanji slovenski predsednik Janez Drnovšek, ki nam prinaša s strani medijev in politike neomadeževano podobo darfurske tragedije, in francoska komedija Dva dni v Parizu, ki se brezkompromisno in neusmiljeno loti nacionalnih stereotipov? Ali pa hollywoodska sodna srhljivka Michael Clayton, kritično soočenje s cinizmom velikih mednarodnih korporacij, ki tudi v resnici vidijo le artikel s svojo ceno, in irska komična drama Zajtrk na Plutonu, ki nas popelje v pisani London sedemdesetih, kjer se odvije zgodba o iskanju ljubezni in lastne spolne identitete? Na prvi pogled se nam verjetno zazdi, da ne prav veliko, saj ni težko ugotoviti, da gre za žanrsko in tematsko nadvse raznolika dela, nastala na različnih koncih sveta in v različnih kulturnih kontekstih. Toda hkrati gre za dela, ki jih povezuje neka temeljna sorodnost: prav za vsako izmed teh del namreč lahko rečemo, da se je porodilo iz avtorjeve želje, da bi za gledalca poustvaril nek pristen življenjski trenutek, izkušnjo, naj bo ta boleča ali radostna, ki si jo avtor želi deliti z gledalcem. In prav to je bilo tudi naše vodilo pri sestavi programa Filmskega gledališča za sezono 2008/2009: izognili smo se tako filmom, ki si pretenciozno želijo spreminjati svet, kakor tudi tistim, ki ne znajo preseči preprosto zabavo, ter izbrali 15 naslovov, za katere menimo, da prek svojih nadvse raznovrstnih zgodb podajajo pristno in iskreno podobo našega časa ter njegovih problemov, strahov, radosti in želja. Tako smo sestavili pisan izbor, v katerem je prostor tako za prefinjeni češki humor kot tudi za malce bolj robatega angleškega, tako za cannskega zmagovalca kot tudi zmagovalca festivala v Sundanceu, tako francosko klasično kostumsko dramo Lady Chatterley kot ameriško nekonvencionalno biografijo. Skratka, nadvse pisan in raznovrsten izbor. Morda celo tako pisan in raznovrsten, da bi se komu utegnil zdeti nadvse podoben tistemu ne-izboru, ki je tako značilen za naše poštne nabiralnike, v katere pač pade vse, kar se kdo spomni poslati, brez jasno opredeljenega koncepta izbora. A vendarle ni tako. Vedeti moramo, da je ta raznovrstnost vpisana v produkcijo avtorskega filma, da je celo ena temeljnih lastnosti sodobne avtorske produkcije, tiste, ki ni prisiljena slediti imperativu komercialnega dobička in ki se povsem jasno zaveda, da ne more nagovarjati vseh. A to zopet ne pomeni, da so tovrstna dela namenjena le izbrani peščici, ozkemu krogu ljudi, in da je tako tudi prej omenjena raznovrstnost le posledica tega, da avtorji vsakič nagovarjajo le posamezno majhno skupino. Prej nasprotno. Tovrstna dela premorejo veliko več univerzalnosti, kakor vsi hollywoodski filmi skupaj, pa čeprav poskušajo slednji to doseči prek stroge žanrske kodificiranosti in vedno prisotnega diktata všečnosti. Univerzalnost avtorske produkcije najdemo drugje in največkrat močno presega vsebinsko in formalno raznovrstnost teh del. Zajeta je namreč v univerzalnosti človeške izkušnje, ki jo podajajo, v dejstvu, da avtorska dela na platno prinašajo človekove najbolj elementarne misli in čustva, ki jih lahko – čeprav svoje zgodbe, prek katerih jih posredujejo, praviloma umeščajo v izrazito lokalno okolje – razume prav vsakdo.

V naslednjih nekaj mesecih si boste torej lahko ogledali 15 del, ki vsaj na prvi pogled nimajo prav veliko skupnega. Menili

smo, da teh 15 filmov posrečeno povzema podobo aktualne produkcije svetovnega avtorskega filma in da nam hkrati kot skupek omogočajo vpogled v stanje duha naše dobe, časa, v katerem živimo. Vi, gledalci, pa boste kmalu lahko spoznali, da je tisti vezni člen, ki povezuje te filme, pravzaprav kar gledalec sam, ki v njih odkriva lastna čustva in misli ter tako med njimi tke nevidno vez. Torej vi sami.

Denis Valič

Denis Valič

Publicist, filmski kritik. Leta 1993 je začel sodelovati s Slovenskim gledališkim in filmskim muzejem, v naslednjem letu pa se je aktivno vključil v prizadevanja te institucije za institucionalizacijo kinotečne dejavnosti na Slovenskem. Od leta 1994 do leta 1998 je pod okriljem projekta "Slovenska kinoteka v ustanavljanju" deloval kot vodja programske pisarne, po ustanovitvi Slovenske kinoteke leta 1998 pa je postal vodja njenega raziskovalno-založniškega oddelka ter urednik kinotečnih publikacij. Sodeloval je pri pripravi nekaterih retrospektiv in filmsko-glasbenih dogodkov. Od leta 1994 je redni sodelavec revije *Ekran*, od leta 1996 pa tudi član uredniškega odbora. Prispevke o filmu je pisal za nekatere slovenske dnevnike in revije (*Delo*, *Dnevnik*, *Deloskop*, *Večer*, *Finance*), za slovenski program italijanskega državnega radia RAI pa je pripravil cikel oddaj o slovenskem filmu. Je reden član žirij na posameznih festivalih.

ZAJTRK NA PLUTONU

(Breakfast on Pluto, Irska, 2005, barvni, 129 min.)

- režija:** Neil Jordan
scenarij: Neil Jordan, Pat McCabe (po literarni predlogi Pata McCabea)
fotografija: Declan Quinn
glasba: Anna Jordan
montaža: Tony Lawson
igrajo: Cillian Murphy, Liam Neeson, Morgan Jones, Eva Birthistle, Mary Coughlan, Conor McEvoy, Ruth McCabe, Charlene McKenna, Seamus Reilly, Peter Owens, Emmet Lawlor McHugh
produkcija: Pathé Pictures International, Bórd Scannán na hÉireann, Northern Ireland Film and Television Commission, Number 9 Films, Parallel Film Productions
festivali, nagrade: Telluride 2005; Toronto 2005; New York 2005; Rio de Janeiro 2005; Ljubljanski filmski festival, Liffe 2006: nagrada občinstva; Berlin 2006; Ciudad de México 2006; irske filmske in televizijske nagrade, IFTA 2007: najboljši režiser, najboljši scenarij za film, najboljša maska, najboljši igralec v celovečernem filmu
povprečna ocena občinstva: 5
povprečna ocena kritike: 3,5
distribucija: Cankarjev dom

vsebina

Patrick Braden odrašča v strogem katoliškem okolju Irske šestdesetih let. Mati ga je ob rojstvu pustila na cerkvenem pragu. Da to ni bilo le dejanje obupa matere samohranilke, Patrick spozna v najstniških letih, ko odkrije, da je vaški duhovnik, oče Bernard, tudi njegov biološki oče. Patrickovo vedenje in način oblačenja vaščane, še posebej učitelje in njegovo mačeho, spravljata ob živce. Patrick si namreč srčno želi, da bi bil deklica, zato se temu primerno oblači v ženska oblačila, vede se feminilno in se predstavlja kot Patricia ali Kitten. Ko dopolni osemnajst let, se preseli v London, kjer začne iskati svojo pravo mamo. Medtem pa sklene prijateljstvo s številnimi osebami, med katerimi so tudi člani rokarske skupine The Mohawks, ostareli iluzionist in številni drugi. V Londonu je Patrick žrtev bombnega napada IRE, toda policija, ki hoče na vsak način najti krivca, njega obtoži teroristične dejavnosti. Patrick oziroma Kitten čez vse težave koraka z nasmehom in zvrhano mero dobre volje, prepričan(a) v to, da je svet dober ...

komentar

Če je kdaj obstajal fikcijski junak, ki kljub vsem nezgodam, poniževanjem in fobičnim napadom okolice na življenje gleda z nepopravljivim optimizmom, skozi vsakdan pa koraka z nasmehom in zvrhano mero dobre volje, prepričan, da je svet dober, potem je to Patrick Braden (izvrstni Cillian Murphy), irski mladenič, ki odrašča v strogem katoliškem okolju Irske šestdesetih let. Jordan je film posnel po romanu Patricka McCaba, po čigar predlogi je

leta 1996 posnel že Mesarčka, ter ustvaril še eno baročno, hudo kičasto fantazijo, nabito s pop soundtrackom nekega obdobja, fragmentirano pripoved, ki združuje tako nezdržljive elemente, kot sta na primer glam-rock ikonografija in moment Irinega terorističnega aktivizma! Nekaj drži – Zajtrk na Plutonu lahko le brezpogojno ljubite ali na smrt sovražite.

Delo

Neil Jordan odkrije ljubke transvestite. Hej, mar jih ni odkril že v Igrih solz? Ja, zato pričakujte nekaj eksplozij, za katere poskrbi IRA, in džuboks starih hitov, na katere je Jordan prilepil zgodbo o Patricku (Cillian Murphy), personifikaciji ljubkosti, igrivem, muckastem, obubožanem, sfantaziranem, pikaresknem irskem transvestitu, ki ga je biološka mati zavrgla, ki ga krušna mati ni razumela, ki ga je šola osamila, ki ga je okolica šikanirala, ki sanjari, da je njegova mati Mitzi Gaynor, in ki je za ta brutalni, morasti, hladni svet – kaj šele za londonski pornoland – preprosto preveč občutljiv.

V resnici je tako občutljiv, da ga razumejo le govoreči digitalni ptiči in stari hiti a la Sugar Baby Love (via Rubettes) in Honey (hja, via Bobby Goldsboro), ki jih danes vrtijo le še na Plutonu, kjer ne znajo angleško in kjer zgodbe o ljubkih ljudeh, ki jih družba demonizira le zato, ker so "drugačni", dajejo otrokom namesto igrač.

Marcel Štefančič, jr., *Mladina*

izvaja avtorja

"Politiki nisem hotel nameniti osrednje vloge. Zanimalo me je predvsem to, kakšen odnos vzpostavijo posamezniki do tistega, kar jim je dano. Če se spomnim na obdobje, ko sem bil jaz Patrickovih let, se pred mano pojavijo podobe Irske in Anglije sedemdesetih let. Tako sem s tem filmom ustvaril dokaj natančen portret tiste dobe, seveda iz perspektive osebe, ki je živela razpeta med Dublinom in Londonom, v življenju pa je iskala predvsem glamur in vznemirjenje. Živeli smo v nekakšnem, z amfetamini gnanim svetu glam rocka, v katerega so občasno, a zato toliko bolj brutalno vpadali trenutki nasilja, značilnega za tedanje družbeno-politično stvarnost. To je bilo resnično izjemno obdobje, ki pa je na svoj nenavadni način zelo podobno dobi, ki jo živimo sedaj."

Neil Jordan, revija *IndieWire*

režiser

Neil Jordan se je rodil leta 1950 v Sligu na Irskem. Svojo ustvarjalno kariero je začel kot pisatelj in se kmalu uveljavil kot eden najprodornejših sodobnih irskih prozaistov. Pisal je tako kratke zgodbe kot romane. Za zbirko kratkih zgodb *Night in Tunisia* je leta 1976 prejel prestižno nagrado *guardian fiction*. Leta 1982 je posnel svoj prvi celovečerni igrani film *Angel* in zanj prejel nekaj nagrad za najboljši prvenec. Sledila je *Mona Lisa*, v kateri so v glavnih vlogah blesteli Michael Caine, Cathy Tyson in Bob Hoskins. Sledila je njegova pot v Hollywood, kjer se ni izkazal, saj sta filma *High Spirits* (1988) in *We're No Angels* (1989) naletela na medel odziv tako pri kritiki kot pri najširšem občinstvu. Leta 1991 se je Jordan vrnil na Irsko in tu najprej posnel *Čudež* (*Miracle*, 1991), nato pa čudovito *Igro solz* (*The Crying Game*, 1992), za

katero je prejel oskarja za najboljši scenarij. Po uspehu tega filma so ga ponovno povabili v Hollywood, kjer je s filmom Intervju z vampirjem (Interview With the Vampire, 1994) dosegel veliko večji uspeh. Sledil je vrhunec njegove kariere, v katerem je nizal sama odlična dela: z Michaelom Collinsom na Beneškem festivalu leta 1996 osvoji zlatega leva, naslednjega leta v Berlinu z Mesarčkom (The Butcher Boy) srebrnega medveda, Konec afere (The End of the Afaire, 1999) pa mu prinese nagrado BAFTA. Zajtrk na Plutonu predstavlja njegovo vrnitev po malce manj uspešnem vstopu v novo stoletje.

DARFUR – VOJNA ZA VODO

(Dar Fur – War for water, Slovenija, 2008, barvni, 94 min.)

režija:	Maja Weiss, Tomo Križnar
scenarij:	Maja Weiss, Tomo Križnar
fotografija:	Tomo Križnar
glasba:	Chris Eckman (pesem Tomaža Pengova "Jebel Marra")
montaža:	Peter Braatz
nastopajo:	Omar Hassan Al-Bashir, dr. Janez Drnovšek, Minni Arkou Minawi, Abdel Wahid Al Nur, dr. Mohamed Raya, Mustava Terab, Suleiman Jammous, Adam Shogar
produkcija:	Bela film, RTV Slovenija, Taris Film
festivali, nagrade:	Cannes 2008; Durban 2008: posebno priznanje Amnesty International; Sarajevo 2008
distribucija:	Tomo Križnar in Bela film

vsebina

Film nam ponudi vpogled v človekoljubno misijo, ki sta jo opravila aktivist za človekove pravice in popotnik Tomo Križnar ter nekdanji predsednik Republike Slovenije dr. Janez Drnovšek. Med februarjem in junijem 2006 se je Tomo Križnar podal v sudansko pokrajino Darfur in tu različnim frakcijam sudanske osvobodilne vojske predstavil slovensko mirovno pobudo. S svojo kamero je posnel številne pogovore, ki jih je imel tako z vodji upornikov kot civilisti. Darfur – Vojna za vodo je prvi film, ki prikaže zapletene in kompleksne razmere v tej sudanski pokrajini in tako celotnemu svetovnemu občestvu omogoči, da se seznanijo z njimi.

komentar

[Ker je bil film do sedaj prikazan le v omejenem obsegu, kritiškega komentarja in povprečnih ocen nismo dobili.]

izjava avtorja

“V Darfur sudanske oblasti ne pustijo nobenih novinarjev, opazovalcev, ampak samo tiste organizacije, ki pristanejo, da ne bodo poročale o tem, kar vidijo okrog sebe. V Darfur se da samo ilegalno, iz Čada. Kar vemo o tem, kar se dogaja, dobimo samo po ilegalnih poteh. Najhujše se dogaja v gorah Jebel Marra, koder iztrebljajo afriške domorodne Fure ne samo Džandžavidi, sudanska arabska vojska in milice, ampak tudi darfurski Zagave, ki so 5. maja 2006 podpisali mir, ki so ga orkestrirale ZDA, dežele EU, Rusija in Kitajska. Naš film kaže največje žrtve vojne v Darfurju in kriči na pomoč.”

Tomo Križnar

režiserja

Svetovni popotnik, aktivist in borec za človekove pravice Tomo Križnar, rojen leta 1954 na Jesenicah, ter režiserka Maja Weiss, rojena leta 1965 v Novem mestu, sta kot ustvarjalni par prvič sodelovala konec devetdesetih let ob snemanju enournega dokumentarca Nuba – čisti ljudje. Ta je bil premierno prikazan na nacionalnem filmskem festivalu v Portorožu leta 2000, kjer je prejel

nagrado za najboljši dokumentarec. Film je nato opravil dolgo in nadvse uspešno pot po mednarodnih festivalih, saj je prejel številne festivalske nagrade (Gradec, Krakov, Rotterdam). Darfur – Vojna za vodo je njun drugi skupni projekt, že danes, še preden je film zares zaokrožil po mednarodnih festivalih, pa sta z njim vzbudila pozornost svetovne javnosti.

MICHAEL CLAYTON

(ZDA, 2007, barvni, 119 min.)

režija:	Tony Gilroy
scenarij:	Tony Gilroy
fotografija:	Robert Elswit
glasba:	James Newton Howard
montaža:	John Gilroy
igrajo:	George Clooney, Tom Wilkinson, Tilda Swinton, Sydney Pollack, Michael O'Keefe, Alberto Vazquez, Denis O'Hare, Austin Williams, Jennifer Van Dyck, Frank Wood
produkcija:	Castle Rock Entertainment, Samuels Media, Clayton Productions, Mirage Enterprises, Section Eight
festivali, nagrade:	Benetke 2007; Deauville 2007; Toronto 2007; Viennale 2007; oskar za najboljšo žensko stransko vlogo 2008 (Tilda Swinton); nagrada BAFTA 2008 za najboljšo stransko igralko (Tilda Swinton); nagrada londonskega združenja filmskih kritikov ALFS 2008: stranska igralka leta (Tilda Swinton)
povprečna ocena občinstva:	4
povprečna ocena kritike:	4,5
distribucija:	Blitz Film & Video Distribution

vsebina

Michael Clayton je "čistilec" pri podjetju Kenner, Bach & Ladeen, eni največjih odvetniških korporacij v New Yorku. Njegova profesionalna niša je hitro in tiho obračunavanje z najbolj umazanimi posli podjetja: s pobeglimi povzročitelji prometnih nesreč, škodljivimi medijskimi razkritji, kleptomanskimi soprogami in pokvarjenimi politiki. Ko se Arthurju Edensu, najboljšemu odvetniku v podjetju in Michaelovemu staremu prijatelju, zmeša in skuša zaradi občutka krivde sabotirati doslej uspešno pravdo, Claytona zadolžijo, naj uredi nastalo polomijo; takrat se znajde pred največjim izzivom svoje kariere, soočiti se bo moral sam s sabo in s tem, kar je postal v letih dela za Kenner, Bach & Ladeen.

komentar

Michael Clayton se dogaja v svetu, v katerem ljudje slišijo le slabe novice – in tako tudi izgledajo. Stresno, izčrpano, paranoidno, depresivno, zarotniško, egomanično, skorumpirano. Njihov glamur je svinčen. In tudi Michael Clayton (George Clooney), "fixer", neke sorte pravni "čistilec", ki ga vsemogočna odvetniška pisarna Kenner, Bach & Ladeen pokliče vsakič, ko je treba zakone malce prirediti in kontekst malce zviti, izgleda le kot človek, ki je svojo srečo porabil. Zavožena investicija, ločitev, alkohol in hazarderstvo ga načnejo, dokončno pa izgubi vero v korporativno moralo, ko se Arthur (Tom Wilkinson), njegov nekdanji mentor, nenadoma "noro" in samomorilsko obrne proti agrokemični korporaciji U/North, ki naj bi jo branil pred masivno, nevarno in potencialno pogubno civilno tožbo malih ljudi. Michael Clayton je moralka v obliki trilerja, lucidna kombinacija Grishama, Ludluma, Mameta

in Kafke, v kateri so emocije le virusi, le kužni odsevi četrletnega poročila in tistega brezciljnega "just drive".

Marcel Štefančič, jr., *Mladina*

Gilroy nam pokaže, da ni le odličen scenarist – avtor izjemne scenaristične predloge za trilogijo o posebnem agentu Bournu –, saj nam to pripoved o tragičnem razpadu osebnosti v prvi vrsti poda prek vizualnih elementov, pri tem pa izpred oči ne izgubi nosilnega lika svoje pripovedi, saj je prav ta tisti, ki vse tematske odklone pripelje nazaj v strukturo pripovedi. Hkrati pa nam njegov pogled, ki sledi skoraj vsem spremembam prizorov, pričara sugestivno in celo malce klavstrofobično okolje. K temu občutku resnično veliko pripomore izjemna filmska fotografija Roberta Elswita, nič manj pa tudi fascinantna izraznost Clooneyjevega obraza, na katerem lahko vidimo tako poteze klasičnega antijunaka ameriških filmov noir kot tudi prototipa zanikrnega moškega iz srednjega razreda. Ko film pripelje do vrhunca, se Gilroy osredotoči prav nanjo. A pri tem se ne zateče k cenenim ekscesom, pač pa mu neviden preprosto sledi na njegovi poti k točki, od katere ni več vrnitve, kjer se sreča z ostalimi protagonistmi zgodbe, ki so prav tako ostali brez možnosti rešitve.

Francesco Russo, *Tempi moderni*

izjava avtorja

"Pri tem filmu sem se v največji možni meri opiral na igralce, na njihovo izjemno sposobnost poustvariti povsem različne tipe ljudi, in sicer tako živo, da te kar zmrazi. Lahko bi rekel, da se večina režiserjev še danes čudi, česa vsega so sposobni igralci. Tako imaš lahko v igralski zasedbi enega filma igralce, ki uporabljajo povsem drugačne stile igre. Tom Wilkinson se na primer med pripravo na vlogo noče kaj pretirano pogovarjati. Vedeti hoče, o čem govori scenarij, odgovoriti mu moram na njegova vprašanja, nato pa se umaknem in zaženem kamero. Tilda pa je nasprotno povsem drugačen tip igralke. Nujno potrebuje nekaj, iz česar izhaja. Tako sem jo predstavil ženskam, ki so bile svetovalke za velika kapitalska podjetja. Peljale so jo nakupovat. Tilda se je stopila z njimi, a jih vseskozi tudi ostro opazovala. Nato pa je iz vseh teh zunanjih informacij ustvarila neverjetno globok lik."

Tony Gilroy

režiser

Anthony Joseph Gilroy se je rodil leta 1956 na Manhattanu v New Yorku. Kot scenarist je pričel delovati relativno pozno, v začetku devetdesetih let. Leta 1995 je Taylor Hackford po njegovem scenariju – priredbi Kingovega romana – posnel nadvse uspešen film Dolores Claiborne. Nato je nanizal še nekaj nadvse uspešnih scenarijev, po katerih so bili posneti hollywoodski visokoproračunski filmi, dokler ni s trilogijo o agentu Jasonu Bournu dosegel vrhunec svoje scenaristične kariere. Prav uspeh teh filmov mu je omogočil, da se je lotil tudi režije in tako je leta 2007 po lastnem scenariju posnel svoj celovečerni igrani prvenec, film Michael Clayton.

LADY CHATTERLEY

(Belgija, Francija, Velika Britanija, 2006, barvni, 168 min.)

- režija:** Pascale Ferran
scenarij: Pascale Ferran, Roger Bohbot (po literarni predlogi D. H. Lawrencea)
fotografija: Julien Hirsch
glasba: Béatrice Thiriet
montaža: Yann Dedet, Mathilde Muyard
igrajo: Marina Hands, Jean-Louis Coullo'ch, Hippolyte Girardot, Hélène Alexandridis, Hélène Fillières, Bernard Verley, Sava Lolov, Jean-Baptiste Montagut, Fanny Deleuze, Michel Vincent, Colette Philippe, Christelle Hes
produkcija: Maïa Films, Saga Film, arte France Cinéma, Titre et Structure Production, Les Films du Lendemain
festivali, nagrade: cezar 2007: najboljši film, najboljši scenarij (priredba), najboljša fotografija, najboljša kostumografija, najboljša glavna igralka; nagrada lumiere 2007: najboljša režiserka, najboljša igralka; nagrada Louis Delluc 2007: najboljša režiserka; nagrada zlata zvezda (etoile d'or) 2007: najboljši film; Tribeca 2007: najboljša igralka; Berlin 2007; Seattle 2007; Los Angeles 2007; Karlovy Vary 2007
povprečna ocena občinstva: 4,5
povprečna ocena kritike: 4
distribucija: Cankarjev dom

vsebina

Constance Reid se pri 23 letih poroči s poročnikom in lastnikom rudnikov Cliffordom Chatterleyjem. Piše se leto 1917 in Clifforda vpokličejo v vojsko. S flandrijske fronte se vrne na vozičku in duševno pobit. Mladi par se preseli v Wragby, kjer se Constance nostalgичno in z obžalovanjem spominja let, ko se je družila z umetniki in s študenti ter potovala po svetu. Zdaj je osamljena na dolgočasnem podeželju. In prav tihi gozdar v njej vzbudi strast, ki je dotlej še ni poznala ...

komentar

V Lady Chatterley ni pravega ljubezenskega zanosa in ni prave erotične strasti. Pokazati goli telesi, ki se ljubita, v ozadju pa posneti neukrotljivo silo narave in žvrgolenje gozdnih ptičkov za subverzivnost pač ni dovolj. Lady Chatterley je z letnico 2007 zaznamovano delo francoske režiserke Pascale Ferran in adaptacija romana D. H. Lawrencea Ljubimec Lady Chatterley iz leta 1928. Natančneje, adaptacija Lawrenceove milejše verzije tega romana z naslovom John Thomas in Lady Jane iz leta 1927. Adaptacija Ferranove je nedvomno izjemno subtilna in učinkovito izpostavlja odsliskavo Constanceinih notranjih stanj v spomladanskem prebujanju narave. [...] A poleg nekaterih učinkovitih vizualnih rešitev je prisotna tudi kopica težav, ki so predvsem scenariistične narave. Ne le da je razvpita zgodba in britanski "trademark" posnet

v francoskem jeziku, temveč je režiserka močno osredotočena zgolj na erotično komponento Lawrenceove knjižne predloge. Slednje ima za posledico dvoje. Z izključnim osredotočanjem na razvoj seksualnosti med mlado Constance in oskrbnikom Parkinom izpuhti družbeni konflikt, ki je posledica vezi med poročeno aristokratko in oskrbnikom iz nižjega razreda. Po drugi strani pa režiserka tudi razvoj erotičnega razmerja ne izpelje dovolj učinkovito. V *Lady Chatterley* enostavno ni mogoče najti moralnih dilem, intenzitete, mikavnosti in slabe vesti, ki jo producira varanje. Odsoten je tisti del nezakonitega in prepovedanega razmerja, ki ga je v svoji *Intimnosti* očitno neprekosljivo uprizoril francoski režiser Patrice Chreau.

Tisa V., *Radio Študent*

Ni presenetljivo, da so prav Francozi posneli morda najboljšo priredbo tega, ob svojem nastanku zaradi erotike tako kontroverznega romana. Spomnimo se: angleški dvor ga je označil kot obscenega in ga prepovedal za več desetletij, medtem ko so v Parizu to "pornografsko" pripoved izdali brez zardevanja. Režiserka Pascale Ferran nam ponudi svoj strasten, a tudi ganljiv pogled na znano zgodbo o tem, kako ženska zapusti na invalidski voziček prikovanega moža ter se raje prepusti ljubezenskim igram z nežnim gozdarjem. Seksualni prizori se odvijajo brez tančice, ki bi jih zakrivala, a zato še niso senzacionalistični. Kar težko si predstavljamo britansko priredbo, ki bi premogla prizor, kakršen je tisti, v katerem Hand povsem sproščeno gol pleše v dežju. "Omehčana" verzija, ki jo je leta 1993 posnel Britanec Ken Russel, se z delom Pascale Ferran še zdaleč ne more primerjati.

Jamie Russell, *BBC*

izjava avtorice

"Sam roman je daleč od stereotipov, ki se ohranjajo skozi vsa ta leta. Lawrence se je pred osemdesetimi leti s to knjigo zoperstavil svoji dobi, puritanski Angliji dvajsetih let, in z njo je poskušal seksualnosti povrniti njeno mesto. Jo ponovno uveljaviti kot integralni del romantičnega razmerja, ne pa kot nekaj sramotnega, kar je potrebno skriti in o čemer se nikoli ne sme spregovoriti. Prizore fizične ljubezni med dvema ljubimcema je opisal nadvse natančno in prav zaradi tega je bila knjiga zaznamovana kot obscena. In do danes si je večina zapomnila le to: transgresijo, škandal. Toda 20. stoletje in predvsem psihoanaliza sta nam pomagala preseči tako obravnavo seksualnosti. Ta zdaj ni več nekaj, česar bi se morali sramovati. Še več, srečamo jo praktično na vsakem koraku. Zato menim, da bi bila danes najbolj transgresivna tista priredba, ki bi bila podrejena stereotipnemu pogledu na roman – torej kot pornografska zgodba med aristokratkinjo in njenim gozdarjem."

Pascale Ferran

režiserka

Pascale Ferran se je rodila leta 1960 in danes velja za eno najbolj vplivnih figur sodobnega francoskega filma. Po študiju, ki ga je opravila na prestižni pariški filmski šoli IDHEC, ter učenju pri Sergu Daneyju je svojo filmsko kariero začela kot scenaristka za

cineaste svoje generacije, režiserje, kot so Jean-Pierre Limosin, Christian Vincent in predvsem Arnaud Desplechin. Leta 1994 je debitirala s svojim celovečernim prvencem *Petits arrangements avec les morts*, čudovito, subtilno in melanholično komedijo o sreči, minljivosti in smrti. Naslednje leto je posnela *À la recherche du temps perdu*, kolektivni projekt s študenti drame, s katerim je ponovno dokazala, da je senzibilna in nadvse natančna režiserka. *Lady Chatterley*, s katerim se je dokončno uveljavila kot ena osrednjih figur sodobnega francoskega filma, je njen tretji in zadnji celovečerni film do sedaj, zanj pa je prejela številne nagrade in priznanja.

DVA DNI V PARIZU

(Two Days in Paris, Francija, Nemčija, 2007, barvni, 96 min.)

režija:	Julie Delpy
scenarij:	Julie Delpy
fotografija:	Lubomir Bakchev
glasba:	Julie Delpy
montaža:	Julie Delpy
igrajo:	Adam Goldberg, Julie Delpy, Daniel Brühl, Marie Pillet, Albert Delpy, Aleksia Landeau, Adan Jodorowsky, Alexandre Nahon, Vanessa Seward, Thibault De Lussy
produkcija:	Polaris Films, Back Up Media, 3L Filmproduktion, Tempête Sous un Crâne
festivali, nagrade:	Mons 2007: pokal srca za najboljši film; Berlin 2007; Seattle 2007; Tremblant 2007; Cinemanila 2007; Jönköping 2007
povprečna ocena občinstva:	4,5
povprečna ocena kritike:	4
distribucija:	Fivia

vsebina

Marion in Jack živita v New Yorku; ona je Francozinja, on Američan. Med vračanjem s počitnic, polnih nesporazumov in nasprotujočih si mnenj, se ustavita v Parizu pri njenih starših. Jack, ki ne zna niti besede francosko, doživi pravi kulturni šok: Marionina starša se prepirata v njegovi navzočnosti in mu pripravljata nemogočo hrano, njene prijateljice neprestano čebļajo o seksu, naokrog ga prevažajo pijani taksisti, Marion na vsakem vogalu naleti na katerega od svojih nekdanjih ljubimcev ... Jacka vse skupaj že hudo jezi, Marion pa njegovo jezo še podpihuje, dokler se na koncu ne razideta. Marion najde tolažbo v objemu enega svojih bivših, Jack pa se zateče v domače zavetje restavracije s hitro prehrano. Pa se mora ljubezen dveh razumnih ljudi res tako končati?

komentar

Dva dni v Parizu je drugačen predvsem zato, ker se skriva, vendar ne na način, da bi bil skrivnosten, saj se direktno razgalja, vendar na način, da nam vrže kost, ki kost sploh ni. Ves čas imamo pred očmi kompliciran ljubezenski odnos, ki ga razžira to, da je ona Francozinja, on pa Američan. Nekateri primerjajo par iz filma z nekdanjim parom Woody Allen–Diane Keaton in njunimi gostobesednimi pripovedmi, ki mejijo na zakonsko resničnost. Četudi Julie Delpy deluje zelo resnično, ko igra samo sebe, so njene podobe precej bolj intimne, nežnejše in manj pikre. In četudi Adam Goldberg deluje globoko nevrotičen in hipohondričen, ne posega v skrajnosti, temveč zna tudi počakati – pri veri v ljubezen in dober razplet.

Hana S. Vodeb, *ePremiera*

Pristop je podoben tistemu, ki ga poznamo iz filmov *Pred zoro* (Before Sunrise, 1995) in *Pred sončnim zahodom* (Before Sunset, 2004): intimni pogovori in pohajkovanja med žensko, Parižanko, in moškim, Newyorčanom, ki se za kratek čas ustavita v njenem

domačem mestu. Toda tu poteče kar nekaj časa, preden ta dva ljubimca vzljubimo. Zdi se, kakor da bi stopila iz kakšnega filma Woodyja Allena, saj ima ona črno uokvirjena piflarska očala in se zapleta v nevrotične monologe, on pa vseskozi tarna zaradi svoje hipohondrije. Skratka, ustrezno dolgočasna sta. A nato Julie Delpy pokaže ves svoj bogati scenaristični, pa tudi režijski talent, saj nam njuna družba korak za korakom postaja vse bolj draga. Njuni dialogi so igrivi, duhoviti, na trenutke malce vulgarni, a vsekakor in vseskozi nadvse pristni. In prav zaradi njihove neposrednosti in iskrenosti vzljubimo ta dva lika.

Matt McNally, *BBC*

izjava avtorja

“Prej bi rekla, da gre za komedijo, ki obravnava romantično razmerje med moškim in žensko, kot pa da sem posnela romantično komedijo. Seveda v filmu ne manjka romantike, toda pristop k obravnavi tem je izrazito komičen, ne pa romantičen. Ko sem razmišljala o tem, kako naj se filma lotim, se mi je takoj zazdelo, da bi bilo hudo neumno, če bi se tudi sama lotila romantičnega filma, saj sem takšna dela v preteklosti snemala z Richardom Linklaterjem in Ethanom Hawkom. Filma, ki smo ju takrat posneli, *Pred zoro* in *Pred sončnim zahodom*, sta bili tipični romantični komediji, pa čeprav Richard pri svojem delu vedno izhaja iz avtorske pozicije. Sama sem ravnala podobno, le da sem namesto žanrskih obrazcev izbrala svobodo, ki mi jo zagotavlja avtorski pristop, in tako ustvarila povsem drugačen film na skoraj identično temo.”

Julie Delpy

režiserka

Julie Delpy se je rodila leta 1969 v Parizu. Študij filmske režije je opravila na newyorški univerzi. Sprva, že za časa študija, se je uveljavila kot igralka, katere eterična podoba na filmskem platnu je očarala mnoge. Mednarodno slavo ji je prinesla vloga v mojstrovini poljskega cineasta Krzysztofa Kieslowskega z naslovom *Bela* (Blanc, 1994), najširše občinstvo pa jo je spoznalo prek filma *Pred zoro* (Before Sunrise, 1995), ki ga je posnel ameriški neodvisni režiser Richard Linklater in v katerem je zaigrala poleg Ethana Hawka. Po tem je nastopila v nekaterih hollywoodskih uspešnicah kot na primer *Ameriški volkodlak v Parizu* (An American Werewolf in Paris, 1997) in *Villa des Roses* (2002), a je ob tem vseskozi ohranjala stik tudi z neodvisno filmsko produkcijo. Dva dni v Parizu je njen celovečerni prvenec.

TEŽKO JE BITI FIN

(Teško je biti fin, BiH, Slovenija, Srbija, Nemčija, Velika Britanija, 2008, barvni, 102 min.)

režija:	Srdjan Vuletić
scenarij:	Srdan Vuletić, Miroslav Mandić
fotografija:	Slobodan Trninić
glasba:	Srdan Kurpjel, Saša Losić
montaža:	Almir Kenović, Andrija Zafranović
igrajo: S	aša Petrović, Senad Bašić, Emir Hadžihafizbegović, Daria Lorenci, Jasna Žalica, Aleksandar Seksan, Nerman Mahmutović, Armis Masić
produkcija:	Refresh Production
festivali, nagrade:	Sarajevo 2007: srce Sarajeva za najboljšega igralca; Miami 2008; Karlovy Vary 2008; Shadowline 2008
povprečna ocena občinstva:	3,5
povprečna ocena kritike:	4,5
distribucija:	Demiurg

vsebina

Fudo je moški srednjih let, ki živi v Sarajevu. Pred vojno je imel službo, nato pa je ostal brez nje zaradi vsem znanih dogodkov v nekdanji Jugoslaviji, divje privatizacije, legalnih kraj in podobnih okoliščin, na katere ni imel vpliva. Ker ima družino, si nikakor ne more privoščiti, da bi dolgo ostal brez dela, zato se odloči, da bo postal taksist. Zdi se mu, da je to nekaj najlažjega, kar bi lahko počel. A nato ga splet okoliščin privede do kriminalnih krogov, v katere kmalu zapade, pa čeprav ve, da si zaradi družine, žene in otroka to ne bi smel privoščiti. S tem se začne njegova pot proti dnu, ki ga kmalu stane tudi avtomobila – njegovega delovnega sredstva. A Fudo je odločen, da se ne bo vdal. Kupi si nov avto, ga spremeni v taksi in z njim začne voziti stranke. Spremeniti hoče svoje življenje in zaživeti pošteno. Toda kmalu se izkaže, da vse le ne bo šlo tako zlahka, kot se je sprva zdelo.

komentar

Tako kot v svojem prvencu, filmu Poletje v zlati dolini (Ljeto u zlatnoj dolini, 2003), je mladi bosanski režiser Srdjan Vuletić tudi dogajanje svojega drugega celovečerca, grenko-sladke komedije Teško je biti fin, umestil v rodno Sarajevo. Spremenil se ni niti njegov pristop: tudi tokrat nam zgodbo podaja zanašajoč se na svojo izjemno senzibilnost ter pogled, ki je tako prepreden z globokimi in iskrenimi čustvi kot tudi kritično distanciran in motreč aktualno danost svojega domačega kraja. Vuletić je svojevrsten unikum med režiserji iz dežel, ki jih je najbolj prizadela balkanska vojna vihra, saj tudi v svojem drugem celovečercu za vojno ali njene posledice ni našel mesta. Zanima ga le aktualna, povojna družba, do katere je kritično nastrojen. Tako mora njegov junak, taksist po imenu Fudo, kmalu spoznati, da v tej novi, s korupcijo in kriminalom prepredeni družbi ni nič kaj lahko preživeti, kaj šele ostati dober in prijazen do vseh.

Lev Carrington, *katalog rotterdamskega festivala*

Drugi celovečerec Srdjana Vuletića, mladega bosanskega cineasta, ki je tako silovito opozoril nase s svojim prvencem, rotterdamskim zmagovalcem *Poletje v zlati dolini*, je očarljiva urbana pravljica o moškem, ki se je odločil spremeniti svoje življenje in svojo usodo vzeti v lastne roke. Težko je biti fin bi lahko brali tudi kot parabolo o usodi, ki je doletela avtorjevo deželo, o poti, po kateri je krenila povojna Bosna in Hercegovina. Ta iskrivo podana pripoved se sklene nad obokom bosanske prestolnice, ki hkrati predstavlja zgodovinski kontrapunkt dogajanju.

Mitch Liegh, *Palm Springs Films Society*

izjava avtorja

“Hotel sem posneli film, ki bi spregovoril o problemih in težavah današnjih prebivalcev Sarajeva. Vojne preprosto nisem hotel vključiti, saj menim, da se že brez nje soočamo z resnično vznemirljivimi in ključnimi problemi. Menim, da je naša realnost več kot dovolj dramatična, da moramo o njej spregovoriti neposredno in iskreno, brez bega v preteklost ali valjenja krivde na preteklost. Če hudo poenostavim, potem lahko rečem, da sem posnel film o moškem, ki bi rad postal dober človek. Spregovoril sem torej o neki povsem univerzalni temi, ki pa sem jo hkrati močno lokalno obarval.”

Srdjan Vuletić

režiser

Srdjan Vuletić se je rodil leta 1971 v Bijeljini. Študij je opravil na sarajevski akademiji dramskih umetnosti, kjer je posnel svoje prve kratkometražne filme. Že leta 1993 je mednarodno javnost opozoril nase s filmom *Palio sam noge*, za katerega je naslednje leto prejel evropsko filmsko nagrado. Kot član sarajevske skupine SaGa je posnel več nadvse uspešnih dokumentarnih del. Leta 2004 je posnel svoj celovečerni prvenec *Poletje v zlati dolini* in zanj prejel prestižnega rotterdamskega tigra, prav tako pa tudi prvo nagrado na festivalu v Sofiji. Težko je biti fin je njegov drugi celovečerec.

BOŽIČNA ZGODBA

(Un conte de Noël, Francija, 2008, barvni, 150 min.)

režija:	Arnaud Desplechin
scenarij:	Arnaud Desplechin, Emmanuel Bourdieu
fotografija:	Eric Gautier
glasba:	Grégoire Hetzel
montaža:	Laurence Briaud
igrajo:	Catherine Deneuve, Jean-Paul Roussillon, Mathieu Amalric, Emile Berling, Françoise Bertin, Laurent Capelluto, Anne Consigny, Emmanuelle Devos
produkcija:	Why Not Productions
festivali, nagrade:	Cannes 2008; Toronto 2008; Helsinki 2008, New York 2008
povprečna ocena občinstva:	4,5
povprečna ocena kritike:	4,5
distribucija:	Cankarjev dom

vsebina

Razigrana in čudaška družinska drama s primesmi črne komedije. Ko Junon spozna, da boleha za levkemijo in potrebuje darovalca kostnega mozga, za božič po dolgem času zbere okrog sebe vse člane svoje nefunkcionalne družine. Le kako se bodo spopadli s to in z vsemi drugimi družinskimi težavami?

Pred mnogimi leti je Abel in Junon za redko obliko raka zbolel sin Joseph. Njegovo edino upanje za ozdravitev je bila presaditev kostnega mozga. Ne starša ne hči Elizabeth niso bili primerni darovalci, zato sta se Abel in Junon odločila za še enega otroka. A tudi mali Henri ni mogel pomagati svojemu bratu in Joseph je pri sedmih letih umrl. Družina si ni nikoli več opomogla. Minilo je mnogo let, odnosi med družinski člani pa so napeti bolj kot kdaj koli prej – še posebno med Elizabeth, avtoritativno glavo družine, in Henrijem, ciničnim zavožencem, ki ga zanimajo le ženske in pijača. Ta z bolečino zaznamovana družina se bo morala za praznično mizo spoprijeti s smrtnostjo, norostjo, potlačenimi seksualnimi skrivnostmi in z duhovi, ki blodijo po hiši.

komentar

Po mojstrovini Kralji in kraljice je ta genialni francoski cineast posnel na trenutke morda malce zmedeno zgodbo, ki pa s svojo domiselnostjo, toplino in z inteligenco gledalca preprosto očara. Skrajno nalezljiv je tudi očitni entuziazem igralske zasedbe, v kateri se veterana Catherine Deneuve in Mathieu Amalric odlično znajdetata v vlogah mame in sina, med katerima se spleta resnično svojevrsten odnos. Nikakor pa ne gre spregledati tudi preostalih članov te "zvezdniške" igralske zasedbe, na čelu katere blesti magična Chiara Mastroianni. Desplechin je ponovno dokazal, da mu pri podajanju kompleksne čustvene mreže, ki se spleta med večjim številom osrednjih likov, tako značilnim za njegova dela, v današnjem avtorskem filmu preprosto ni para.

Iz kataloga festivala v Torontu

Desplechin se z Božično zgodbo, tem čarobnim celovečercem, v

katerem je preprosto nemogoče spregledati eno najbolj veličastnih igralskih zasedb, kar jih je videl sodobni francoski film, vrača k svojim starim filmskim ljubeznim. Ponovno je namreč ustvaril izjemno študijo ljubezenskih in sentimentalnih zapletov znotraj razpadajoče družine intelektualcev, v kateri nam dogajanje in zaplete predstavi iz različnih zornih kotov, s pozicije različnih oseb, da bi tako dobili kolikor je le mogoče pisano podobo te nenavadne francoske družine, v kateri tisto, kar ostane neizrečeno, spodjeda njene temelje. Desplechin je ustvaril delo, ki spominja na tista, ki jih je v svojih najboljših letih snemal Bergman: brezčasno, a tudi izrazito umeščeno v sodobnost, kozmopolitsko, a hkrati z izrazitim francoskim pečatom.

Kevin Dutot, *DVDrama*

izjava avtorja

“V nekem trenutku se mi je zazdelo, da snemam skorajda pravljичen film. Dogaja se med božičnimi prazniki, v krogu družine, katere člani so resnično nenavadni, skorajda bizarni. To je nekakšna družinska srhljivka, v kateri povsem zanemarimo moralo.”

Arnaud Desplechin

režiser

Arnaud Desplechin se je rodil leta 1960 v Roubaixu. Diplomiral je na prestižni pariški filmski šoli IDHEC. Nase je opozoril že s svojim kratkometražnim filmom *La vie des mortes*, ki ga je posnel leta 1991 in zanj prejel številne festivalske nagrade. S svojim prvencem *La sentinelle* (1992) je dosegel izjemen kritički uspeh, temu pa je s filmom *Kako sem se boril ... (za svoje seksualno življenje)* (1996) sledil tudi nepričakovan komercialni uspeh, saj je film postal eden najbolj gledanih francoskih filmov leta. Desplechin se je z njim uveljavil kot eden najpomembnejših francoskih sodobnih cineastov in ta status je z vsakim nadaljnjim filmom le še potrdil. Vrhunec njegove kariere nedvomno predstavlja film *Kralji in kraljica (Rois et Reine)*, 2004), saj je z njim dosegel polnost svojega filmskega izraza. Božična zgodba je njegovo najnovejše delo.

4 MESECI, 3 TEDNI IN 2 DNEVA

(4 luni, 3 saptamani si 2 zile, Romunija, 2007, barvni, 113 min.)

režija:	Cristian Mungiu
scenarij:	Cristian Mungiu
fotografija:	Oleg Mutu
montaža:	Dana Bunescu
igrajo:	Anamaria Marinca, Laura Vasiliu, Vlad Ivanov, Alexandru Potocean, Ion Sapdaru, Teodor Corban, Tania Popa, Cerasela Iosifescu, Doru Ana, Eugenia Bosânceanu, Marioara Sterian
produkcija:	Mobra Films, Saga Film
festivali, nagrade:	Cannes 2007: zlata palma za najboljšega režiserja, nagrada FIPRESCI; felix 2007: za najboljši film, za najboljšega režiserja; San Sebastián 2007: nagrada FIPRESCI za najboljši evropski film leta; Stockholm 2007: bronasti konj za najboljši evropski celovečerec; Palm Springs 2008: nagrada FIPRESCI; Sofija 2008: najboljši balkanski film leta
povprečna ocena občinstva:	4,5
povprečna ocena kritike:	5
distribucija:	Cinemanía group

vsebina

Zadnja leta komunizma v Romuniji. Študentki Otilia in Găbița si delita sobo v študentskem naselju v Bukarešti. Găbița je noseča. Želi se zateči k splavu, toda oblast to prepoveduje. Otilia najame sobo v cenenem hotelu, kjer se bosta sestali z gospodom Bebejem, ki bo odpravil dekletove težave. 4 meseci, 3 tedni in 2 dneva je uvodni film v okviru projekta z naslovom Pripovedi iz zlate dobe, ki je subjektivni prikaz komunizma v Romuniji v obliki urbanih legend. Cilj projekta je torej ponazoritev obdobja, pri čemer pa komunizem ni predstavljen neposredno, temveč z različnimi zgodbami o težavah in tegobah, ki so ljudi spremljale na vsakem koraku.

komentar

Romunski film 4 meseci, 3 tedni in 2 dneva, letošnji dobitnik zlate palme, je morasta, napeta, cine-veristična kronika katastrofe. Găbița (Laura Vasiliu) in Otilia (Anamaria Marinca) sta prijateljici v težavah. Pravzaprav ima večje težave Găbița. Iz dveh razlogov. Prvič, ker živi v Romuniji, kjer je splav po zaslugi diktatorja Ceausescuja strogo prepovedan. In drugič, ker se piše leto 1987, ko je Ceausescu še vedno živ. Pomeni: Romunka ne sme abortirati. Niti ne more. Nobena klinika ne izvaja splavov. Tudi zdravniki ne. Legalnih opcij ni. A tudi ilegalne opcije so pičle. Film 4 meseci, 3 tedni in 2 dneva nam ne pravi: glejte, kaj se dogaja, ko ženska abortira! Ampak: glejte, kaj se dogaja, ko ženska nima možnosti izbire! Glejte, kaj se dogaja, ko je abortus demoniziran ali pa prepovedan!

Marcel Štefančič, jr., *Mladina*

Zdi se, da se dogajanje odvija skoraj v realnem času, saj sta tako Mungiujeva dramska zasnova kot filmska fotografija Olega

Mutuja popolnoma predani portretiranju realnosti dane situacije. Disciplinirano alterniranje statičnih posnetkov in voženj, ki strogo sledi Otilijinemu pogledu, ustvari prostor za briljantno igralsko interpretacijo in skoraj taktilno stopnjevanje napetosti. Spomnimo se samo prizora, v katerem Otilia prisostvuje večerji, a nikakor ne more misliti na karkoli drugega kot na Găbițo, ki sama leži v hotelski sobi in čaka na izvedbo abortusa – vse to je zajeto v enem samem posnetku, v središču katerega se Otilia komajda zaznavno premika, a vseeno tvori emotivno središče celotnega prizora. Fascinantno in blesteče!

Laura Bushell, *BBC*

izjava režiserja

“Scenarij temelji na osebnih izkušnjah, kakršnih ljudje običajno ne delimo z drugimi. Nekaj nepričakovanega se je zgodilo z ljudmi, ki so prišli v stik z mojo zgodbo. Nenadoma so vsi želeli povedati nekaj osebnega na to tematiko. Osupnilo me je, kako pogoste so podobne izkušnje v resnici. V številnih pogovorih sem slišal strašne zgodbe. V filmu jih nisem uporabil, saj sem se držal zgodbe, ki sem jo najbolje poznal, z njihovo pomočjo pa sem uvidel, koliko ljudi se je spopadalo s podobnimi težavami.”

Cristian Mungiu

režiser

Rojen je leta 1968 v Iașiju v Romuniji. Na tamkajšnji univerzi je študiral angleško literaturo, v Bukarešti pa filmsko režijo. Do leta 1994 je delal kot učitelj in novinar. Med študijem filma je delal kot pomočnik režiserjev pri tujih produkcijah, posnetih v Romuniji. Po končanem študiju leta 1998 je posnel nekaj kratkih filmov. Njegov prvi celovečerec *Occident* se je premierno zavrtil leta 2002 v Cannesu, kasneje pa je bil prikazan na več kot 50 festivalih po vsem svetu. Mungiu je leta 2003 postal eden izmed soustanoviteljev produkcijske hiše Mobra Films.

TO JE ANGLIJA

(This is England, Velika Britanija, 2006, barvni, 97 min.)

- režija:** Shane Meadows
scenarij: Shane Meadows
fotografija: Danny Cohen
glasba: Ludovico Einaudi
montaža: Chris Wyatt
igrajo: Thomas Turgoose, Stephen Graham, Rosamund Hanson, Andrew Shim, Vicky McClure, Joe Gilgun, Perry Benson, George Newton, Frank Harper, Kriss Dosanjh.
produkcija: Film4, EM Media, Big Arty Productions, Optimum Releasing, Screen Yorkshire, UK Film Council, Warp Films.
festivali, nagrade: nagrada British Independent Film 2006: najboljši film, najobetavnejši novi igralec; London 2006: nagrada za največji britanski filmski talent; Newport 2006: najboljša režija; Rim 2006: posebna nagrada žirije; Toronto 2006; Berlin 2007; Seattle 2007; Karlovy Vary 2007
povprečna ocena občinstva: 5
povprečna ocena kritike: 4
distribucija: Cankarjev dom

vsebina

Konec pouka leta 1983. Osamljeni 19-letnik Shaun odrašča v dolgočasnem mestu, njegov oče je padel med falklandsko vojno. Med počitnicami si nove vzornike in prijatelje poišče med lokalnimi obritoglavci; odkriva zabave, ljubezen, ozke hlače in čevlje martens. Ravno ko se njegovo novo življenje nekako ustali, se pojavi Combo, mladi skrajnež, ki se je vrnil iz zapora. Med rasističnimi napadi njegove bande Shaun izgubi nedolžnost.

komentar

Težko je opisati zadnji film Shanea Meadowsa, enega najagilnejših in najprodornejših sodobnih britanskih cineastov, ne da bi mu naredili krivico, ga prikazali kot veliko manj zanimivega, kot dejansko je. To je Anglija je polavtobiografska pripoved o mladem, 12-letnem fantu Shaun, ki ga posvoji skupina obritoglavcev v sivem obmorskem mestecu. Če izhajamo le iz tega, bi se nam lahko zdelo, da je delo To je Anglija tipičen primerek mračnega britanskega realističnega filma – stvaren, nezanimiv, z obilico dežja in bede. A tak opis ne bi mogel biti v večjem nasprotju s tistim, kar nam dejansko prinaša to izjemno delo. Film namreč kipi od energije in humorja, neverjeten zagon pa mu daje tudi preprosto briljantna in vznesena igra mladih igralcev.

Paul Arendt, *BBC*

Med izgubo očeta in fašizmom je morda morje opcij, toda v filmu To je Anglija je vmes le korak. Okej, trije koraki. Najprej je tu ministrska predsednica Margaret Thatcher, ki je sicer tough guy, toda slab oče – proletariat vrže v smeti. Mimo pride Woody (Joseph Gilgun), šef skinheadov, ki Shaun, vzamejo dih, lase

in praznino. Skinheadi so robati, obupani, nemirni, sektaški, skajevski, nacionalistični, pa vendar bazično strpni in relativno neškodljivi. Woody je dober oče, toda tudi on postane le sin, ko vleti Combo (Stephen Graham), militantni neonacist, ki začne svojo novo "družino" spreminjati v agresivno, nestrpno, fašistoidno fronto. Woody izstopi, Shaun ostane – končno je našel očeta, swastikastega, karizmatičnega in prepričljivega. V Ameriki se mali, osamljeni, zaničevani, deklasirani odtujenci prelevijo v serijske morilce, v Evropi pa v fašiste. Kost za Freuda, ki bi reči vendarle malce bolj zakompliral.

Marcel Štefančič, jr., *Mladina*

izjava avtorja

"Morda je ta film od vseh, ki sem jih posnel do zdaj, še najtežje kamor koli umestiti. Posnel sem tri filme o Nottinghamu, vendar sta To je Anglija in Mrtvečevi čevlji postala manj specifična in težje prepoznavna. To je Anglija je, že kar zadeva naslov, precej drznejši film. Vendar so celo pri filmu s pomembnimi vprašanji junaki tisti, ki te potegnejo vanj. Vedel sem, da se bo film ukvarjal z velikimi temami, vendar nisem želel izgubiti opredelitve, sicer značilne za moje filme. Od vsega začetka mi je bilo jasno, da bo ta film pomenil korak naprej. V njem ne gre več za mikrokozmos, saj govori o ljudeh od vsepovsod. Najbrž sem se s tem v svojem življenju najbolj približal političnemu filmu."

Shane Meadows

režiser

Shane Meadows se je rodil leta 1972 v angleškem Uttoxeterju. Preden je leta 1997 filmski svet pretresel s celovečernim prvencem *TwentyFourSeven*, je posnel več kratkih filmov, ki so bili prav tako nadvse uspešni v festivalskih krogih. V svojih delih se običajno ukvarja s svetom najstnikov ali nezrelih tridesetletnikov. Njegov drugi celovečerec je bil film *A Room for Romeo Brass* (1999), leta 2002 pa je posnel *Once Upon a Time in the Midlands*. V vseh treh prvih delih je dogajanje umestil v rodno pokrajino Midlands, robato delavsko okolje, v katero umesti zgodbe, polne avtobiografskih referenc. Tudi s filmom *Mrtvečevi čevlji* (*Dead Man Shoes*, 2004) se je vrnil v Midlands, le da tokrat razkrije temno plat tega okolja. To je Anglija je njegovo četrto in morda najkompleksnejše delo.

BOB DYLAN: 7 OBRAZOV

(I'm Not There, ZDA, Nemčija, 2007, barvni, 135 min.)

- režija:** Todd Haynes
scenarij: Todd Haynes, Oren Moverman
fotografija: Edward Lachman
glasba: Bob Dylan, arhivska
montaža: Jay Rabinowitz
igrajo: Marcus Carl Franklin, Ben Whishaw, Heath Ledger, Christian Bale, Richard Gere, Cate Blanchett, Julianne Moore, Charlotte Gainsbourg
produkcija: Killer Films, John Wells Productions, John Goldwyn Productions, Endgame Entertainment, Film & Entertainment VIP Medienfonds 4 GmbH & Co. KG, Grey Water Park Productions, Rising Star, Wells Productions
festivali, nagrade: Benetke 2007: posebna nagrada žirije, nagrada CinemAvvenire za najboljši film, pokal volpi za najboljšo igralko; Toronto 2007; London 2007; Rio de Janeiro 2007; nagrada zlati globus 2008: najboljša igralka v stranski vlogi; nagrada Independent Spirit 2008: najboljša stranska igralka, nagrada Roberta Altmana za celotni umetniški vtis
povprečna ocena občinstva: 5
povprečna ocena kritike: 5
distribucija: Cinemania group

vsebina

Biografski celovečerec Bob Dylan: 7 obrazov je nekonvencionalno popotovanje skozi različna življenjska obdobja legendarnega glasbenika Boba Dylana. Njegovo spreminjajočo se osebnost upodablja sedem igralcev, ki skupaj sestavljajo bogat in raznolik portret te sicer težko opredeljive ameriške ikone. Sedem obrazov, ki tvorijo pestro in razburljivo življenjsko zgodbo.

komentar

Sam je svoj zadnji film zastavil diametralno nasprotno: Bob Dylan: 7 obrazov je poskus, da bi portret raznovrstne in po svoje kontradiktorne osebnosti zgradil primarno prav na sami raznovrstnosti in kontradiktornosti. Če bi namreč hotel do konca ostati zvest silni raznovrstnosti Dylanove osebnosti in tega hkrati upodobiti z enim samim igralcem, bi se ta po vsej verjetnosti izgubil v nekakšnem shizofrenem vrtincu številnih obrazov, ki jih je v svoji karieri nosil Bob Dylan. Tako je Haynes odvrigel klasične postopke filmskega biografskega portreta in Dylanovo vlogo namenil kar šestim igralcem. Bob Dylan: 7 obrazov je tako postal svojevrstna mešanica klasičnega, a nikakor konvencionalnega dokumentarnega portreta in igranih prizorov, v katerih nam šest igralcev oziroma natančneje pet igralcev (Marcus Carl Franklin, Ben Whishaw, Heath Ledger, Christian Bale, Richard Gere) in igralka (Cate Blanchett) predstavijo Dylana v različnih obdobjih njegovega življenja.

Denis Valič, *Mag*

Intrigantna biografska drama, ki ni klasična biografija. Je dokumentarni igrani film s šestimi igralci, ki predstavijo sedem obrazov legendarnega glasbenika Boba Dylana. Da bi se režiser Todd Haynes kar najbolj prepričljivo izognil šabloni biografskih filmov, je svoj artistski filmski impulz, ki nekako svojevrstno predstavlja življenje legendarnega glasbenika Boba Dylana, sestavil zelo unikatno. Dylana predstavlja šest igralcev, ki igrajo šest likov, nobenemu izmed teh pa ni ime Bob Dylan. Njihove zgodbe so derivati Dylanovega življenja, ki pa nikakor niso tipično neposredni kot ostale štorije, kjer se vse začne v gnilem otroštvu in nadaljuje do avtodestrukcije s sumljivimi substancami. Malce ekscentrično in z udarno igralsko zasedbo.

N.N., *Playboy*

izjava avtorja

“Dylanovi dosežki ne potrebujejo mojega potrdila. Nekateri menijo, da je najboljši glasbenik vseh časov, nekateri pa se zanj niti ne zmenijo. Toda kot eno najvplivnejših v povojni glasbi in kulturi je njegovo ime neizbežno. Upam, da bo film za današnjo mladino, ki Dylana bolj povezuje z generacijo svojih staršev, pomenil preskok v tisto obdobje in zanimiv pogled na njegovo glasbo.”

“Igralci v tem filmu so me povsem navdušili. Izbral sem pač najboljše, ki sem jih lahko našel, in to so bili Cate Blanchett, Heath Ledger, Christian Bale, Richard Gere, Ben Wishaw, Marcus Carl Franklin, Charlotte Gainsbourg, Julianne Moore, Michelle Williams, David Cross in Bruce Greenwood. Toda vloga Judea je bila od vsega začetka namenjena ženski. Le na ta način je bilo mogoče oživeti tako zelo nenavadno osebnost, kot je bil Dylan v letu 1966. In Cate je bila s svojo neizmerno inteligenco, z vsestranskostjo in iznajdljivostjo več kot primerna.”

Todd Haynes

režiser

Todd Haynes se je rodil leta 1961 v Los Angelesu. Njegov prvi celovečerec *Poison* je bil izbran za prvo nagrado žirije na filmskem festivalu Sundance leta 1991. Tri leta kasneje je ustvaril film *Safe*, ki so ga mnogi, med drugim kritiki pri vodilnem ameriškem časopisu *The Boston Globe*, imenovali za najboljšega v letu 1994. Pri *The Village Voice* so mu celo pripisali naziv najboljšega v 90. letih prejšnjega stoletja. V tem filmu je Haynes tudi prvič sodeloval s priznano igralko Julianne Moore. Njegov tretji celovečerec je drama *Velvet Goldmine* (1997), v kateri so zaigrali Ewan McGregor, Jonathan Rhys-Meyers, Christian Bale in Toni Collette. V Cannesu so mojstrovini namenili nagrado za najboljši umetniški prispevek. *Far From Heaven* (2002), Haynesov četrti celovečerec, v katerem so filmsko zasedbo sestavljali Julianne Moore, Dennis Quaid in Dennis Haysbert, je navdušil kritike po vsem svetu. Potegoval se je za štiri oskarje, med drugim v kategoriji najboljša igralka (Julianne Moore) ter najboljši scenarij (Todd Haynes).

L KOT LJUBEZEN

(Slovenija, Avstrija, Češka, Srbija, 2007, barvni, 97 min.)

režija:	Janja Glogovac
scenarij:	Janja Glogovac, Jelena Vukotić
fotografija:	Igor Luther
glasba:	Sebastijan Duh
montaža:	Adéla Spaljová
igrajo:	Lucija Šerbedžija, Sebastian Cavazza, Uliks Fehmiu, Marko Glogovac, Srdjan Grahovac, Davor Janjić, Mikulás Kren, Matjaž Latin, Marko Mandič, Andrej Martinčević, Ksenija Mišić, Labina Mitevska
produkcija:	Fabula, Synchro film Avdio&Video, Sirena film, West End production, Avion film, Soundsquare, Adeo film
festivali, nagrade:	Portorož 2007; Rotterdam 2008; EuroCine 27, Bruselj 2008; Artfilm 2008; Ghent 2008
povprečna ocena občinstva:	4
povprečna ocena kritike:	3,5
distribucija:	Fivia

vsebina

Gina je mlada obetavna filmska režiserka. S prijateljicama Majo in Valentino je našla zatočišče pred balkansko vojno v Pragi. Napočil je čas za njen filmski prvenec. Skupaj s prijatelji, zaposlenimi v nočnem klubu Aqua, kjer se zbirajo izseljenci iz nekdanje Jugoslavije, pripravljajo nov projekt. Vendar imajo veliko težavo: denar. Tomaž, ki je na skrivaj zaljubljen v Gino, poskuša dobiti denar za film od zavarovalnice z navidezno avtomobilsko nesrečo. A zgodi se nekaj nepričakovanega, kar povsem spremeni življenje mladih filmskih ustvarjalcev. Zaplet z mafijskim vohunom, babuško Busha, s podnajemnikom – transvestitom, Gininim bivšim fantom, sklerotično babico in mafijskim šefom ne prinese le veliko nepričakovanih dogodkov, ampak tudi čustvene težave treh deklet. Na koncu se snemanje filma spremeni v popolno katastrofo.

komentar

V celovečernem prvencu Janje Glogovac, ki nas s svojo pisanostjo, z bliščem in atrakcijami spominja na lunapark, nam avtorica podaja zgodbo o nadebudni režiserki, katere ljubezen živi daleč stran in ki si želi posneti avtobiografski film o ljubezni. Zgodba je postavljena tako v češko prestolnico Prago, kjer osrednji lik filma, Gina, študira filmsko režijo, kakor tudi v Ljubljano, od koder Gina prihaja in kjer živi njen fant. Tako nam Janja Glogovac spregovori o kulturno in ekonomsko razdeljeni vzhodni Evropi ter o tem, kako poskušajo tamkajšnji prebivalci živeti zahodne ideale – ki jih v njenem filmu predstavljajo klišeji, kakršne nam ponujajo ameriški filmi –, ob tem pa prav tako ohraniti lastno identiteto. Tako je film kot celota nekakšen hoteno shizoidni portret mlade vzhodnoevropske generacije, ki sicer živi v predelu sveta, kjer razdalje niso ključne, kljub temu pa med seboj zaznava nekakšne prepreke, ki jih ni mogoče preseči.

Boyd van Hoeij, *european-films.net*

L kot ljubezen je film o Gini (Lucija Šerbedžija), mladi režiserki, ki v Pragi snema film o ljubezni, svoj prvenec, in ki ugotovi, da obstaja večja verjetnost, da bo njeno življenje postalo film, kot pa da bo film postal njen film. Njen film je kakopak metafilm o tem, kar gledamo – film o tem, kar je ostalo od nočne urbanosti, od multikulturnega svetovljanstva, od ljubezni, od filmov o ljubezni, od nostalgije in od Jugoslavije. Janja Glogovac je pred nekaj leti posnela dokumentarec o Titu, v katerem si je skušala – pač kot punca, ki je bila za Tita in Jugoslavijo premlada – priti na jasno, kaj je Jugoslavijo držalo skupaj.

Marcel Štefančič, jr., *Mladina*

izjava avtorice

“Moja inspiracija je bila Praga kot mesto in razni ljudje, ki so tam v nekem določenem obdobju živeli in ki so me spremljali določen del moje poti. Imela sem srečo, da sem živela v tem izjemnem obdobju Prage, ki se je odpirala na zahod in doživljala svoj preporod. Bilo je izjemno čudno obdobje različnih zanimivih ljudi in zgodb. Zato sva se s prijateljico Jeleno Vukotić odločili, da zaznamujemo ta del obdobja v Pragi, in začeli sva sodelovati pri pisanju scenarija ... Zgodba ni avtobiografska, zgodba je izmišljena. Tega filma nismo posneli s pomočjo droge. Vsaj mislim, da ga nismo ... Mogoče smo ga, pa niti ne vem. Sami liki pa so inspirirani po realnih ljudeh, ki sem jih spoznala v enem obdobju življenja v Pragi in ki so me inspirirali s svojim načinom življenja in delovanja, predvsem pa miselnosti ... da sem jih upodobila v tem filmu.”

Janja Glogovac

režiserka

Janja Glogovac se je rodila leta 1974 v Mariboru. Od leta 1994 do 1996 je študirala Akademijo dramskih umetnosti v Zagrebu (smer režija), do leta 2001 pa so sledila leta šolanja na priznani praški akademiji dramskih umetnosti FAMU. Svoj prvi kratkokmetražni film *I was Elvis* je posnela leta 1997, z naslednjim *To je Balkan* (1999) pa je že obiskala številne mednarodne festivale (FAMU, Febiofest, Karlovy Vary, slovenski filmski festival). Še več vabil prejme za kratki film *F* (2000), saj se z njim predstavi na festivalih v Cannesu, Edinburgu, Karlovyh Varyh, Cottbusu, na slovenskem filmskem festivalu, Creteilu, Buenos Airesu, Torinu itn. Leta 2001 posname dokumentarec *Tito*, ki ga prikažejo na prestižnem festivalu dokumentarnega filma IDFA v Amsterdamu. L kot ljubezen je njen celovečerni prvenec.

STREGEL SEM ANGLEŠKEMU KRALJU

(Obsluhoval jsem anglického krále, Češka, Slovaška, 2006, barvni, 120 min.)

režija:	Jirí Menzel
scenarij:	Jirí Menzel (po literarni predlogi Bohumila Hrabala)
fotografija:	Jaromír Sofr
glasba:	Ales Brezina
montaža:	Jirí Brozek
igrajo:	Ivan Barnev, Oldrich Kaiser, Julia Jentsch, Martin Huba, Marián Labuda, Milan Lasica, Josef Abrhám, Jirí Lábus, Jaromír Dulava, Pavel Nový
produkcija:	Barrandov Studios, AQS, TV Nova, UPP
festivali, nagrade:	Berlin 2007: nagrada FIPRESCI; češki levi 2007: najboljši film, najboljši režiser, najboljša fotografija; Sofija 2007; Istanbul 2007; Varšava 2007; Sydney 2007; Edinburg 2007
povprečna ocena občinstva:	5
povprečna ocena kritike:	4
distribucija:	Cinemanía group

vsebina

Jan Díte je mlad, ambiciozen hotelski postrešček iz manjšega češkega mesta, ki pri svojem delu spozna vse sladkosti življenja na veliki nogi. To še podžge njegove ambicije in profesionalno pot uspešno nadaljuje v luksuznem hotelu blizu Prage, nato pa še v elegantnem novem hotelu v središču mesta. Potem se Jan zaljubi v Nemko Lízo in se nenadoma znajde na strani sovražnika. Po nemški okupaciji Češkoslovaške dokaže svoje arijsko poreklo in se z Lízo poroči. Šele zdaj njegova kariera zares dobi krila in kmalu pristane v enem od domov organizacije Lebensborn, kjer si Himmler prizadeva ustvariti čisto arijsko raso. Do uresničitve Janovih sanj o lastništvu hotela je le še korak, toda sreča je opoteča.

komentar

Informacije so danes pravo bogastvo. Tega se zaveda tudi ambiciozni hotelski postrešček Jan Dite, sicer protagonist češke satire, postavljene v čas začetkov druge svetovne vojne. Janove ambicije so osnovane na precej inovativni ideji. Frajer si namreč zada, da bo previdno sprejemal informacije bogatih hotelskih gostov in jih uporabljal za lastno napredovanje. To mu kar dobro uspeva, dokler mu sreča ne obrne hrbta in konča v ječi. Za 15 let. Stregel sem angleškemu kralju nikakor ni političen film. Zgodba pravzaprav namiguje na to, kako se stvari obrnejo, če si popolnoma apolitičen. Če ignoriraš dejanja okoli sebe, zgodovinska dejstva, ki potekajo v tvoji mentalni odsotnosti. Janova ambicija je le, da postane milijonar. In šele zapor mu predoči jasno sliko napačnih odločitev.

Playboy

Jan Dite (Ivan Barnev) je fant za vse čase. Majhen, reven, nepomemben, naiven, oportunističen, sebičen, le z eno samo željo:

da bi postal bogat. Ekstremno bogat. Tako bogat, da bi lahko cigare prižigal z bankovci, da bi lahko dajal obscene napitnine, saj veste, večje od računa, in da bi vsi klečali pred njim. Mali in veliki, revni in bogati, služabniki in gospodarji. Metal bi denar – in ljudje bi se topli zanj. Jan je maščevalec, ki ga razganja od prikrajšanosti. Stvari, ki jih nima, ga spremenijo v mašino, v čisto pulzijo. Četudi bi mu slekli kožo, mu ambicije ne bi mogli potegniti dol. In z njegovo voljo do moči pride seks. In s seksom pride nemška okupacija Češkoslovaške. In vse skupaj je režiral Jirí Menzel, in to po romanu Bohumila Hrabala, Menzel in Hrabal pa sta, kot vemo, dream team. Pred satirično farso Stregel sem angleškemu kralju sta se združila že petkrat, najbolj odmevno leta 1966 pri filmu Strogo nadzorovani vlaki, ki je Menzlu, tedaj najbolj slavnemu češkemu novovalovcu, vrgel tudi tujejezičnega oskarja.

Marcel Štefančič, jr., *Mladina*

izjava avtorja

“Hrabalov smisel za humor in njegovo pestro pripovedovanje dogodivščin iz življenja ambicioznega vajenca sta bila več kot zadosten razlog za izredno zanimivo pisanje scenarija in snemanje. Njegov roman je poln različnih situacij, prizorov, zgodb in anekdot, s pomočjo katerih usmerja svojega junaka, zato je bilo potrebno izbrati le najzanimivejše in ključne elemente, ki bi se povezali v nedvoumno in razumljivo celoto, dostopno tudi gledalcem, ki knjige niso prebrali.”

Jiří Menzel

režiser

Jiří Menzel se je rodil leta 1938 v Pragi. Je eden najbolj znanih in najuspešnejših čeških režiserjev. Njegova prva samostojna režija filma Strogo nadzorovani vlaki (*Ostře sledované vlaky*, 1966), ki je nastala po knjižni predlogi Bohumila Hrabala, mu je prinesla številne nagrade, tudi oskarja za najboljši tujejezični film. Kljub izjemnemu uspehu, ki ga je dosegel, pa je bil Menzel v obdobju po ruski okupaciji eden prvih režiserjev, ki so mu prepovedali ustvarjanje filmov. Komuniste je zlasti razjezil njegov naslednji film Škrjančki na vrvi (*Skřivánci na niti*, 1969), ki je prav tako nastal po Hrabalovem romanu in je prikaz prave slike 'ljudske demokracije' na Češkoslovaškem v petdesetih letih. Film je bil prepovedan vse do leta 1990, ko je bil med drugim nagrajen tudi z zlatim medvedom na berlinskem filmskem festivalu. Leta 1986 je ponovno prejel nominacijo za oskarja za najboljši tujejezični film, in sicer za *Mojo malo vasico* (*Vesničko má středisková*, 1985). Zelo uspešen je bil tudi eden njegovih zadnjih filmov *Življenje in nenavadne dogodivščine vojaka Ivana Čonkina* (1993), posnet po uspešnici Vladimira Voynovitcha. Pogosto je nastopal tudi kot igralec.

UMETNOST NEGATIVNEGA MIŠLJENJA

(Art of Negative Thinking / Kunsten å tenke negativt, Norveška, 2006, barvni, 79 min.)

režija:	Bård Breien
scenarij:	Bård Breien
fotografija:	Gaute Gunnari
glasba:	Stein Berge Svendsen
montaža:	Zaklina Stojevska
igrajo:	Fridtjov Såheim, Kjersti Holmen, Henrik Mestad, Marian Saastad Ottesen, Kari Simonsen, Kirsti Eline Torhaug, Per Schaaning
produkcija:	Maipo Film-og TV Produksjon
festivali, nagrade:	Karlovy Vary 2007: kristalni globus za najboljšo režijo; Lubek 2007 (Nordic Days): nagrada za najboljši film; Torino 2007: nagrada za najboljši scenarij; Pariz 2007: nagrada kritike za najboljši film; Montreal 2007; København 2007; San Sebastian 2007
povprečna ocena občinstva:	5
povprečna ocena kritike:	5
distribucija:	Demiurg

vsebina

33-letni Geirr je po hudi avtomobilski nesreči obsojen na invalidski voziček. Neskončno se smili samemu sebi, postane obseden z orožjem, povsem nekomunikativen ... Skratka, tako je (samo)zanemarjen, da njegovo dekle Ingvild ne ve več, kako bi mu pomagala. Zato na njun dom za 24 ur povabi samoterapevtsko skupino hendikepiranih moških in žensk. Soočen z Ingvildino grožnjo, da ga bo zapustila, Geirr pristane na skupinsko terapijo, vendar je edini, ki nikakor noče videti stvari v pozitivni luči. Še več, kmalu njegova negativna stališča prevzamejo tudi vsi drugi, pozitivno usmerjeni člani skupine. Geirr jih spontano prisili, da simbolno in dobesedno izkusijo dno pekla, ki ga kot hendikepirani živijo. Ko Geirra in njegove nove prijatelje, poražene in obupane zaradi lastne negativnosti, preseneti sončno jutro, spoznajo preprosto resnico: naj se človek počuti še tako ušivo, mu ne preostane drugega, kot da ostane dobre volje.

komentar

Breienovo delo z naslovom Umetnost negativnega mišljenja, ljubko pregrešno črno komedijo, ki se pozabava iz politične korektnosti do invalidov, bi lahko označili za nekakšnega križanca med von Trierjevimi Idioti in Formanovo mojstrovino Let nad kukavičjim gnezdom. Duhovito zasnovana zgodba o moškem, ki ga je prometna nesreča prikovala na invalidski voziček in si je drznil izzvati usmiljenje pri terapevtski skupini, prinaša katarzično sporočilo o tem, da moramo sprejeti resničnost, kakršna koli ta že je. Breienova pogumna burleska o pozitivni življenjski naravnosti bo nedvomno navdušila najširše občinstvo.

Alissa Simon, *Variety*

Slavni francoski režiser Jean-Luc Godard je nekoč dejal, da je vse, kar režiser potrebuje za uspešen film, "ženska in pištola". Norveški režiser Bård Breien si je njegov nasvet vzela k srcu in njegovi formuli dodal še en element, invalida, ter posnel sočno črno komedijo z naslovom Umetnost negativnega mišljenja. V njem splete nadvse duhovito zgodbo o invalidnih in depresivnih osebah, ki med seboj tekmujejo, kdo med njimi je večja zguba. A naj vas ta povzetek zgodbe nikar ne zavede, saj film še zdaleč ni žaljiv do telesno hendikepiranih ljudi. Nasprotno, Breien nam pokaže, da se pod lupino zagrenjenih in negativno nastrojenih posameznikov skrivajo ljudje, ki si želijo biti ljubljene in prav tako tudi ljubiti. Film v tehničnem pogledu morda res ne briljira, zato pa je toliko bolj osupljiva igralska zasedba, ki nastopa v njem.

Boyd van Hoeij, *eupean-films.net*

izjava avtorja

"Hotel sem posneli film, ki bi zarezal v brezup invalidov in pokazal, kako jim z lažno politično korektnostjo in vljudnostjo samo škodimo. Seveda v tovrstnem filmu osrednjo vlogo odigrajo igralci, zato sem te še posebej skrbno izbral. V fazi izbiranja sem z njimi veliko improviziral, saj sem poskušal na ta način doumeti, kakšen je igralski razpon posameznega igralca. Ko pa smo enkrat začeli snemati, mesta za improvizacijo ni bilo več, saj je vse potekalo po strogo določenem scenariju. V moji igralski ekipi resda ni velikih in zvanečih imen, vseeno pa si upam trditi, da sem film posnel z morda najboljšimi."

Bård Breien

režiser

Bård Breien se je rodil leta 1964. Po končanem študiju filozofije in literature v Oslu je končal še univerzitetni študij filma v Københavnu. Je avtor številnih izobraževalnih kratkometražnih filmov – za Que sera, sera je leta 2002 prejel nagrado na Mednarodnem festivalu kratkega filma v Grimstadu.

Umetnost negativnega mišljenja je njegov prvi celovečerni filmski projekt.

TEMNOMODROSKORAJČRNO

(Azuloscurocasinegro, Španija, 2006, barvni, 105 min.)

režija:	Daniel Sánchez Arévalo
scenarij:	Daniel Sánchez Arévalo
fotografija:	Juan Carlos Gómez
glasba:	Pascal Gaigne
montaža:	Nacho Ruiz Capillas
igrajo:	Quim Gutiérrez, Marta Etura, Antonio de la Torre, Héctor Colomé, Raúl Arévalo, Eva Pallarés, Ana Wagener
produkcija:	Canal+ España, Televisión Española (TVE), Tesela Producciones Cinematográficas
festivali, nagrade:	Stockholm 2006: najboljši prvenec; Benetke 2006: nagrada Label Europa Cinemas, nagrada UAAR; Málaga 2006: posebna nagrada žirije, srebrna biznaga za najboljši scenarij; nagrada goya 2007: najboljši režiser debitant, najboljša mlada igralka, najboljši stranski igralec; Mons 2007: nagrada RTBF
povprečna ocena občinstva:	4,5
povprečna ocena kritike:	5
distribucija:	Demiurg

vsebina

Potem ko je očeta zadela kap, je bil Jorge prisiljen prevzeti njegovo delo. Tako je zadnjih nekaj let le skrbel za očeta in njegov posel, v prostem času pa je poskušal zaključiti s študijem. Zdaj mu je tega dovolj in rad bi odšel na svoje. Prek brata Antonia spozna privlačno dekle, sovrstnico Paulo, s katero se zaplete v nenavadno ljubezensko razmerje. In prav ona je tista, ki ga končno nauči spoznavati lastne želje, ne glede na to, kaj drugi pričakujejo od njega.

komentar

Mladi španski režiser Daniel Sánchez Arévalo je s svojim prvencem, drzno in nadvse očarljivo dramo *Temnomodroskorajčno* – ki s svojo odločnostjo, a hkrati tudi milino, sestavi resnično svojevrstno celoto, ki temelji na precizno domišljenih likih –, povsem izpolnil pričakovanja, ki smo jih vanj položili po ogledu niza njegovih izjemnih kratkometražnih del. V njegovem celovečernem debiju tako nastopa pisana paleta pristnih in resnično prepričljivih likov, ki med igro vseskozi težijo k reinveciji. Sicer se bo gotovo našel kdo, ki mu bo očital, da je k svoji tragikomični zgodbi pristopil s tako neizprosnim socialnim realizmom, a ti bodo morali na koncu priznati, da jih je Daniel Sánchez Arévalo z nekaj nadvse domiselnimi triki na koncu le pripeljal v nadvse barvit in pisan svet.

Jonathan Holland, *Variety*

Arévalo svojo gosto mrežo pripovednih linij mojstrsko obvlada, celo tako zelo, da nas s skoraj vsakim križanjem le-teh na povsem nepričakovanih mestih dodobra preseneti. Resda se v drugi polovici filma morda celo pojavi kakšen prizor, ob katerem se nam zazdi, da spodnaša identiteto njegovih, sicer tako skrbno domišljenih likov

(na primer tisti odvod od osnovne narativne linije, ki se nanaša na Andresov denar, ali pa prizor napada s škarjami, ki se nam zdita kot odmev Almodovarjevih zgodnjih del). A za vsak tak, z zgodbo neusklajen prizor je v filmu vsaj deset drugačnih, ki se z zgodbo osupljivo naravno skladajo in nam tako preprečujejo, da bi nam misel begala k tistemu, kar nas je zmotilo. K temu veliko pripomore tudi dejstvo, da je Arévalo z igralci opravil izvrstno delo, saj se prav vsak osupljivo naravno stopi z likom, ki ga upodablja.

Boyd van Hoeij, *european-films.net*

izjava avtorja

“Temnomodroskorajčno je zgodba o ljudeh, ki se borijo proti svoji usodi, proti tistemu, kar je menda ‘zapisano v zvezdah.’ [...] Junaki so ljudje, ki ne znajo ločiti med tem, kar potrebujejo, in tem, kar si želijo; ljudje, ki se stvarjem težko odrečejo, ki hočejo vse, vendar pa se morajo, korak za korakom, naučiti prenehati upirati, se prenehati boriti za vsako ceno – ne ker bi se nameravali ukloniti, ampak prav nasprotno. Naučiti se morajo, kako sprejeti meje svojih sposobnosti, da bi lahko napredovali – počasi. Tako bodo končali nekje, kjer bo čisto drugače, kakor so sanjali, vendar prav tako ali morda še bolj udobno in prijetno.”

Daniel Sánchez Arévalo

režiser

Daniel Sánchez Arévalo se je rodil leta 1970 v Madridu. Svojo profesionalno filmsko kariero je začel kot scenarist za špansko televizijo, za katero je spisal vrsto scenarijev za njihove prestižne serije. Fulbrightova štipendija mu je omogočila študij v Združenih državah, kjer je tudi začel svojo režisersko pot. Po vrnitvi v Španijo je posnel nekaj izjemnih kratkometražnih del, s katerimi je opozoril tako domačo kot tudi tujo strokovno javnost. Med temi deli velja omeniti vsaj filma *Fisica II*, s katerim je osvojil prek 50 različnih nagrad, ter *La culpa del alpinista*, za katerega je scenarij napisal priznani španski cineast Julio Meden, Sánchez Arévalo pa je z njim osvojil prek 20 festivalskih nagrad. Temnomodroskorajčno je njegov celovečerni prvenec.

OČE NAŠ

(Padre nuestro, ZDA, 2007, barvni, 110 min.)

režija:	Christopher Zalla
scenarij:	Christopher Zalla
fotografija:	Igor Martinovic
glasba:	Brian Cullman
montaža:	Aaron Yanes
igrajo:	Jesús Ochoa, Armando Hernández, Jorge Adrián Espíndola, Paola Mendoza, Sean Andrew, Leonardo Anzures, Luis Antonio Aponte, Jean Brassard, Barbara Danicka, Eugenio Derbez
produkcija:	Cinergy Pictures, Panamax Films, Two Lane Pictures
festivali, nagrade:	Sundance 2007: velika nagrada žirije za najbolj dramski film; Bursa 2007: nagrada za najboljšega igralca; Miami 2007; Cannes 2007; Solun 2007
povprečna ocena občinstva:	4
povprečna ocena kritike:	5
distribucija:	Demiurg

vsebina

Na mehiški strani meje šestnajstletnemu Juanu uspe skočiti na tovornjak, ki prevaža ilegalne prebežnike v ZDA. Med potjo se spoprijatelji s Pedrom, ki je odločen v New Yorku poiskati svojega očeta Diega, bogatega lastnika restavracij. Nepismeni Pedro pokaže Juanu pismo, ki mu ga je izročila pokojna mati – edino popotnico do očeta, ki ga nikoli ni poznal. Ko tovornjak prispe na cilj in se Pedro prebudi iz spanca, o Juanu in očetovem pismu ni niti najmanjše sledi. Medtem ko Pedro izgubljeno tava po mestnih ulicah, se Juan s pismom prikaže pred Diegovimi vrati in vztrajno zatrjuje, da je njegov pozabljeni sin. Med pohlepnim Juanom in nezaupljivim Diegom se začne odvijati antagonističen odnos, ki v razmerah družbenega obrobja preraste v sovražen in neizprosni boj za preživetje. Vzporedno njuni zgodbi film sledi Pedrovem brezupnemu iskanju izgubljenega očeta.

komentar

Mračna in turobna – a nikoli moreča – drama mladega cineasta mehiškega rodu Christopherja Zalle je svojevrstna poustvaritev klasičnega dela španskega režiserja Luisa Buñuela, njegove drame iz revnih predmestij z naslovom Pozabljeni (Los olvidados, 1950). A Zalla se pri velikemu mojstru Buñuelu ni zgledoval na ravni njegovega pristopa k naraciji, pač pa si je pri njem "izposodil" način, kako obravnava konfliktna situacije in kako se loti karakterizacije. Povsem očitno je namreč, da je Zalla povzel Buñuelove tipske like (zmedeni dobri fant in njegov delinkventski alter ego, slepi skopuh in prerekajoča se ženska), a jih je pri tem postavil v drugačen dramski kontekst in na drugi ter drugačni konec družbenega obrobja. Zalla se prav tako s svojo kamero veliko bolj približa svojim likom, saj jih gledalcem predstavi prek njihovih dejanj. Juana, lik, ki ne premore svoje fiksne identitete, nam tako

predstavi bežečega, in tudi ko se od njega poslovimo, ta še vedno beži. A z Buñuelom se nato v neki točki ponovno srečata – pri obeh je nedvoumno zaznati tisti globoki humanizem, s katerim se naslavljata na svoje like.

J. Hoberman, *The Village Voice*

Zalla se kljub mladosti izkaže kot zrel avtor, saj ne glede na očitne simpatije, ki jih goji do svojih obubožanih in deprivilegiranih likov, njegovo delo ni cmerava melodrama, pomilujoča te ljudi, ki živijo na družbenem obrobju. Nasprotno, ustvaril je pravo socialno srhljivko, v kateri dva moralno nasproti si stoječa emigranta privede do trka, v katerem se spopadeta za ukradeno identiteto in družinski sen. Čeprav je bil film Christopherja Zalle povsem nepričakovana izbira (prvič v zgodovini festivala je to nagrado prejel špansko "govoreči" film), pa lahko le pritrdimo, da je šla velika nagrada žirije v prave roke.

Robert Koehler, *Variety*

izjava avtorja

“Na prvi pogled bi film lahko opisal kot napeto dramo, skoraj srhljivko na temo ukradene identitete. Toda tu je še neka globlja raven, na kateri nam film spregovori o družinskih razmerjih in o dvoumni naravi morale. Lahko bi celo rekel, da sem s tem filmom hotel spregovoriti prav o tem – o iskanju družine.”

Christopher Zalla

režiser

Christopher Zalla se je rodil v Keniji (leta 1974), kamor sta se njegova starša preselila zaradi službenih obveznosti. Mladost je preživel v tujih deželah (Afrika, Evropa, Južna Amerika), nato pa se je ustalil v ZDA in končal študij filmske režije na Columbia University. Nase je opozoril s scenarijem za film *Marching Powder*, posnet pod okriljem produkcijske hiše Brada Pitta Plan B Entertainment. Danes predava na Univerzi Columbia. Oče naš je njegov celovečerni igrani prvenec.

DNEVI DOKUMENTARNEGA FILMA

4. 10. 2008 ob 20.15

Kruh naš vsakdanji

Nikolaus Geyrhalter (Avstrija, 2005)

11. 10. 2008 ob 20.15

Zašpehan narod

Richard Linklater (ZDA, Velika Britanija, 2006)

17. 10. 2008 ob 20.15

Odvetnik terorja

Barbet Schroeder (Francija, 2007)

V zadnjem desetletju smo priča svojevrstni renesansi dokumentarnega filma. Povsem nepričakovano se je zanj ponovno ogrelo tudi najširše občinstvo, s tem pa mu je omogočilo, da se vrnil tudi na redni spored komercialnih kinodvoran. Priznati moramo, pa če nam je to prav ali ne, da gredo največje zasluge za ponovno obujeno zanimanje za dokumentarno formo ameriškemu cineastu Michaelu Mooru, saj je prav on s svojimi bombastičnimi, pamfletskimi dokumentarci, v katerih napada ameriško vlado, naredil največ za ponovno popularizacijo zvrsti celovečernega dokumentarnega filma. Toda sam se je s svojimi deli v največji možni meri oddaljil od klasičnega dokumentarističnega pristopa, saj v svojih delih zavzame povsem jasno stališče in ga nato poskuša za vsako ceno dokazati in utemeljiti. Povsem drugače pa ravna tisti dokumentaristi, ki so se osebno zavezali, da bodo spoštovali nenapisano etiko dokumentarne zvrsti, pa naj gre za avtorje narativnih poljudnoznanstvenih dokumentarcev (kot je Luc Jacquet, avtor Popotovanja cesarskega pingvina), poetičnih (kot je na primer ruski cineast Vladimir Sokurov) ali pa družbeno-kritičnih (omenimo lahko Michaela Glawoggerja in njegovo Smrt delavca). Pri vseh teh je v ospredju zaveza, da k predmetu svojega preučevanja pristopijo brez vnaprej izdelanih mnenj in s klasično opazovalno metodo pustijo tistemu, v kogar ali v kar usmerjajo svojo kamero, da o sebi samo spregovori. Odločili smo se, da vam tokrat predstavimo prav nekaj tovrstnih del in s tem pokažemo, da lahko dokumentarni film najširše občinstvo uspešno nagovarja tudi brez bombastičnih pamfletov in senzacionalizma, tako značilnih za najbolj priljubljeno vejo sodobnega dokumentarizma.

KRUH NAŠ VSAKDANJI

(Unser täglich Brot, Nemčija, Avstrija, 2005, barvni, 92 min.)

- režija:** Nikolaus Geyrhalter
scenarij: Nikolaus Geyrhalter, Wolfgang Widerhofer
fotografija: Nikolaus Geyrhalter
montaža: Wolfgang Widerhofer
nastopajo: Claus Hansen Petz, Arkadiusz Rydellek, Barbara Hinz, Renata Wypchlo, Alina Wiktorska, Ela Kozłowska, Anna Bethke, Malgorzata Nowak
festivali, nagrade: IDFA 2005: posebna nagrada žirije; Nyon 2006 (Cinema du reel): nagrada žirije; Ashland 2007: najboljši celovečerni dokumentarec; Mexico City 2007: posebna nagrada žirije; Pariz 2007 (festival okoljskega filma): velika nagrada; Atene 2007 (Ecocinema): najboljši film; nagrada Adolf Grimme 2008
distribucija: Demiurg

vsebina

Film prikazuje kmetijske površine in predelovalne tovarne po vsej Evropi, na katerih poteka industrija hrane, ki jo vsakodnevno uživamo. To je barbarizem "korporacijskega kmetijstva" nad zaposlenimi delavci, živalmi, naravo kot golo proizvodno surovino na eni strani in sodobnimi potrošniki, katerih apetit je sokriv za vso to prehransko grozljivko, na drugi. Delavci, živali, rastline in stroji igrajo natančno določeno vlogo v stiliziranem logističnem procesu, ki nam zagotavlja današnje "prehrambene standarde", inflacijo in dobičke subvencioniranih kmetijskih megapodjetij, distributerjev in trgovskih verig.

komentar

V času, za katerega se zdi, da na področju dokumentarnega filma favorizira bombastične mnenjske pamflete, kakršna so dela Michaela Moora in Morgana Spurlocka, medtem ko tradicionalna, neigrana pripoved ni deležna tolikšne pozornosti, je novo delo avstrijskega režiserja Nikolausa Geyrhalterja prava oaza umirjene avtorefleksije zvrsti. Geyrhalterjevo delo je namreč tako vrnitev k tistemu tipu dokumentarnega filma, ki ima v svojem bistvu vpisano predvsem motrenje, opazovanje, hkrati pa bi ga lahko označili tudi za drzno provokacijo, ki svojo drznost črpa iz dejstva, da ne zastopa nobenega izrecnega stališča.

Boyd van Hoeij, *europa-films.net*

ZAŠPEHAN NAROD

(Fast Food Nation, ZDA, Velika Britanija, 2006, barvni, 116 min.)

režija:	Richard Linklater
scenarij:	Richard Linklater, Eric Schlosser (po literarni predlogi Erica Schlosserja)
fotografija:	Lee Daniel
glasba:	Friends of Dean Martinez
montaža:	Sandra Adair
nastopajo:	Greg Kinnear, Patricia Arquette, Wilmer Valderrama, Bobby Cannavale, Paul Dano, Ethan Hawke, Kris Kristofferson, Avril Lavigne
festivali, nagrade:	Cannes 2006; Lyon 2006; Gothenburg 2007; Berlin 2007; Las Palmas 2007; Green Light 2007
distribucija:	Fivia

vsebina

Don Henderson, vodja trženja pri verigi restavracij hitre prehrane Mickey's Fast Food, ima težavo. V zamrznjenih polpetih njihovega najbolje prodajanega burgerja je okuženo meso. Da bi ugotovil vzrok, se mora odpraviti na potovanje na temno stran vseameriškega obroka. Ko se iz udobne pisarne v Južni Kaliforniji odpravi v mesnice, kjer delajo sami priseljenci, v mrgoleča krmišča in nakupovalna središča srednje Amerike, Don odkrije "narod hitre prehrane", potrošnike, ki se ne zavedajo, da so oni tisti, ki jih požira industrija z očitno neskončnim apetitom po svežem mesu.

komentar

Prehranjevanje v Ameriki je nevarno, toda industrija hitre prehrane in njena priležnica, mesno-predelovalna industrija, nista spremenili le ameriške kuhinje, ampak tudi ekonomijo, socialo, okolje in, heh, družinske vrednote. [...] Film pokaže dvoje: prvič, da so vse ameriške disfunkcije – od potrošništva in konformizma do izkoriščanja ilegalnih priseljencev – produkt hitre prehrane, in drugič, da ljudi povezuje ekonomija, ne pa kaka mistična halucinacija, kar je v h'woodskih filmih redkost. In kar je še večja redkost: film nudi vpogled v povsem degradirani delovni proces, v neposredno proizvodnjo, v ameriško klavnico.

Marcel Štefančič, jr., *Mladina*

ODVETNIK TERORJA

(L'Avocat de la terreur, Francija, 2007, barvni, 135 min.)

režija:	Barbet Schroeder
scenarij:	Barbet Schroeder
fotografija:	Caroline Champetier, Jean-Luc Perréard
glasba:	Jorge Arriagada
montaža:	Nelly Quettier
nastopajo:	Jacques Vergès, Bassam Abu Sharif, Klaus Barbie, Abderrahmane Benhamida, Djamila Bouhared, Bachir Boumaâza, Maître Brahimi, Louis Caprioli
festivali, nagrade:	Cannes 2007; London 2007; Toronto 2007; Rotterdam 2008; nagrade cezar 2008: najboljši dokumentarec; nagrade etoile d'or 2008: najboljši dokumentarec
distribucija:	Fivia

vsebina

Provokativen portret razvpitega francoskega odvetnika Jacquesa Vergesa, enega najbolj kontroverznih odvetnikov vseh časov, ki je zastopal nekaj največjih zločincev 20. stoletja. Kdo je človek, ki je pred sodiščem branil Pola Pota, Maa Cetunga, Slobodana Miloševića, Sadama Huseina, Carlosa, Klause Barbieja? Je nekdanji vojni veteran in revolucionar, zagovornik despotov, teroristov in množičnih morilcev, komunist, protikolonialist, zagrizen desničar, borec za človekove pravice, naša moralna vest ali hudičev odvetnik?

komentar

V dokumentarcu ni nikoli prav jasno, ali gre res za poštenega borca za zatiranje. Prav sedaj Verges na sodišču, ki so ga postavili Združeni narodi, brani enega od vodilnih iz režima Rdečih Kmerov Khieuja Samphana, ki je izjavil, da Vergesa pozna že 50 let. Poleg problematiziranja osebnosti velikega odvetnika film postavlja tudi splošna vprašanja. Do katere mere je nasilje upravičeno? Kje je meja med borcem za svobodo in teroristom? Najbrž sta odgovora na ti dve vprašanji še vedno del vsakokratnega ideološkega diskurza, ki obvladuje vsakega od nas in ne samo Jacquesa Vergesa.

Miha Šorl, *InDirekt*

MESEC FRANCOSKEGA FILMA

3. 4. 2009 ob 20.15

Do zadnjega diha

Jean-Luc Godard (Francija, 1960)

Film bo predvajan v originalnem jeziku z angleškimi podnapisi.

10. 4. 2009 ob 20.15

13

Géla Babluani (Francija, Gruzija, Nemčija, 2005)

17. 4. 2009 ob 20.15

Ko je zastalo moje srce

Jacques Audiard (Francija, 2005)

24. 4. 2009 ob 20.15

Ostanek časa

Francois Ozon (Francija, 2005)

Redko katera država na svetu ima tako bogato filmsko tradicijo, kot jo ima Francija. V njej se je film rodil, se iz sejemske atrakcije razvil v sedmo umetnost, v Franciji so vzniknile prve filmske avantgarde, ki jim je sledil poetični realizem, nato dialoške komedije mojstra Guitryja in velika klasična dela, prek katerih je filmska umetnost v delih Jeana Renoirja, po mnenju mnogih še danes enega najpopolnejših filmskih režiserjev, dosegla svoj veličastni vrhunec prvih petdesetih let svojega življenja. A tudi kasneje je bilo dogajanje v francoskem filmu nadvse burno. Tako se je konec petdesetih prav v nedrjih francoske kinematografije porodilo gibanje, ki je za vedno spremenilo obličje avtorskega filma in katerega odmev je bilo zaznati tudi v najbolj oddaljenih predelih sveta: to je bilo novovalovsko gibanje oziroma nastop nove generacije jeznih mladeničev. To je bila generacija mladih cineastov, ki je odločno prekinila s filmsko estetiko očetov in svetu ponudila nekaj novega, svežega. In prav te države zavračanje ustaljenega ter uvajanja novih stilnih in vsebinskih pristopov se je oprijelo ime novega oziroma mladega filma. Ta se je v naslednjih desetletjih in vse do danes še večkrat pojavil in prav temu fenomenu smo se tokrat odločili nameniti nekaj več pozornosti. Tako bomo s posebnim ciklom, ki nosi naslov Mesec francoskega filma, predstavili različne zgodovinske etape "mladega" francoskega filma. Torej tistega, ki je v različni obdobjih povojnega francoskega filma nase opozarjal s svojo svežino in z drznostjo. Tako smo v izbor uvrstili štiri dela, ki segajo od prvenca enega izmed očetov francoskega mladega filma, novovalovca Jean-Luca Godarda, pa vse do del najnovejših akterjev, kakršna sta François Ozon ter Gruzijec Géla Babluani, eden mnogih mladih avtorjev, ki jim je odprta francoska kinematografija omogočila posneti prvenec.

DO ZADNJEGA DIHA

(À bout de souffle, Francija, 1960, črno-beli, 90 min.)

režija:	Jean-Luc Godard
scenarij:	Jean-Luc Godard
fotografija:	Raoul Coutard
glasba:	Martial Solal
montaža:	Cécile Decugis, Lila Herman
igrajo:	Jean-Paul Belmondo, Jean Seberg, Daniel Boulanger, Jean-Pierre Melville, Henri-Jacques Huet, Van Doude
festivali, nagrade:	Berlin 1960: srebrni medved za najboljšo režijo; nagrada Jean Vigo 1960: najboljši film leta
distribucija:	Francoski inštitut Charles Nodier

vsebina

Michael je mlad ropar, ki želi biti čim bolj podoben svojemu idolu Humphreyju Bogartu. Ko se nekega dne vozi z ukradenim avtomobilom, ustrelj policaja in zbeži na podeželje.

Tam za pomoč prosi svojo nekdanje dekle Patricio, študentko novinarstva. Skupaj preživita nekaj nepozabnih vročih večerov. Ko pa jima policija pride na sled, pobegne Michael v Evropo. Tam se akcija šele začinja in obljublja, da se bo končalo zelo tragično.

komentar

Film *Do zadnjega diha*, ki ga je leta 1960 posnel Jean-Luc Godard, je povzročil pravo revolucijo – lansiral je novo zvezdo (Belmondo), novi val, novo generacijo. Posnet je bil za drobiž in zunaj studia – slog je bil leden, grob, agresiven, noir. Že naslednji dan so skušali vsi filmi izgledati tako – reportažno, odštekano, osveščeno. Izraz 'Do zadnjega diha' pa je itak postal pregovoren.

Marcel Štefančič, jr., *Mladina*

13

(13 Tzameti, Francija, Gruzija, Nemčija, 2005, črno-beli, 86 min.)

režija:	Géla Babluani
scenarij:	Géla Babluani
fotografija:	Tariel Meliava
montaža:	Noémie Moreau
igrajo:	George Babluani, Pascal Bongard, Aurélien Recoing, Fred Ulysse, Nicolas Pignon, Vania Vilers, Olga Legrand
festivali, nagrade:	Benetke 2005: nagrada Luigi De Laurentiis, nagrada netpac; Tbilisi 2005: srebrni prometej za najboljšega režiserja; Sundance 2006: velika nagrada žirije
distribucija:	Demiurg

vsebina

Zgodba o igri s smrtjo, katere del nehote postane mladi Sebastian, ko prevzame lažno identiteto soseda. Ta igra je seveda metafora, natančneje – brutalna metafora globalnega gospodarstva. Po besedah mladega režiserja je “izkušnja zajedavcev, ki samo opazujejo, zelo podobna izkušnji tistih, ki so v igro dejansko vpleteni”, in da “je v tem filmu hotel spregovoriti o človekovih negativnih plateh”.

komentar

V Gruziji rojeni Babluani z gledalcem opravi kot v stoterih vojnah prekaljeni veteran: z enim zamahom pritegne njegovo pozornost, nato pa ga z drugim, veliko bolj silovitim, skoraj dobesedno prilepi na platno. Njegova sugestivna, skoraj klinična črno-bela fotografija mu gledalca pomaga utopiti v eno najbolj prepričljivih in srhljivih mor, kar smo jih zadnja leta videli na platnu. In ko nam je igra končno razkrita, dramo podredi ustvarjanju atmosfere negotovosti in skoraj otipljive napetosti. In čeprav končni razplet ni več skrivnost, pa vsi sledeči obrati še zdaleč niso cenena mašila. Izjemno, osupljivo sugestivno.

Jamie Woolley, *BBC*

KO JE ZASTALO MOJE SRCE

(De battre mon coeur s'est arrêté, Francija, 2005, barvni, 107 min.)

režija:	Jacques Audiard
scenarij:	Jacques Audiard, Tonino Benacquista (po scenarijskih predlogih Jamesa Tobacka)
fotografija:	Stéphane Fontaine
glasba:	Alexandre Desplat
montaža:	Juliette Welfling
igrajo:	Romain Duris, Niels Arestrup, Jonathan Zaccà, Gilles Cohen, Linh Dan Pham, Aure Atika
festivali, nagrade:	Berlin 2005: srebrni medved za najboljšo glasbo; nagrada BAFTA 2006: najboljši film v neangleškem jeziku; nagrada cezar 2006: najboljši film, najboljši režiser, najboljši scenarij, najboljša glasba, najboljša fotografija, najboljša montaža, najboljši stranski igralec, najboljša mlada igralka
distribucija:	Fivia

vsebina

Thomas Seyr dela v nepremičninski agenciji, ki jo je podedoval po očetovi smrti, njegov skriti talent in njegova skrita strast pa je igranje klavirja. Ko po dolgem času sreča materinega nekdanjega agenta, se spet spomni dni, ko je živel le za pianino in igral, kakor mu je velevala duša. Želi se vrniti. Želi zapustiti delo in razmere, v katere je bil pahnjen po tem, ko je prevzel očetov ustaljeni posel, iz življenja želi potegniti nekaj več. Zaveda se, da njegovo igranje po vseh letih abstinence rahlo peša, zato gre na vaje k prikupni kitajski priseljenki, ki pianino razume do konca. Skupaj najdeta pot, ki Thomasa pripelje na pota stare slave.

komentar

Čeprav se je predelav praviloma bolje izogibati, pa je tale preinterpretacija Tobackovega prelomnega dela iz leta 1978 več kot le svetla izjema. Ne samo da je Audiard ustvaril izjemno domišljeno in primerno stilizirano delo, film, ki je v letu svojega nastanka postal absolutni zmagovalec na podelitvi francoskih nacionalnih filmskih nagrad, cezarjev (pobral jih je namreč kar 8, torej skoraj vse), pač pa je v njem zastavil tudi nekaj provokativnih in nadvse tehtnih vprašanj o moški psihi.

Matt McNally, *BBC*

OSTANEK ČASA

(Le temps qui reste, Francija, 2005, barvni, 85 min.)

režija:	François Ozon
scenarij:	François Ozon
fotografija:	Jeanne Lapoirie
montaža:	Monica Coleman
igrajo:	Monica Coleman, Melvil Poupaud, Jeanne Moreau, Valeria Bruni Tedeschi, Daniel Duval, Marie Riviere, Christian Sengewald, Louise-Anne Hippeau
festivali, nagrade:	Valladolid 2005: srebrni spike za najboljšo režijo, nagrada za najboljšega igralca; Cannes 2005; Toronto 2005; Atene 2005; Seul 2005
distributer:	Fivia

vsebina

Tridesetletni Romain je modni fotograf, ki mu vse uspeva: ima cvetočo kariero, lepo stanovanje v Parizu in privlačnega partnerja Sasha. Vse to se razblini, ko izve, da ima raka v zadnji fazi. Njegove možnosti za preživetje so minimalne in Romain odkloni zdravljenje. Sklene, da bo svojo bolezen zatajil vsem, razen babici, saj zaupa le njej. Zavest o bližnji smrti ga plaši, zato se odloči za nenavadne, celo čudaške poteze. Nepričakovana ponudba natararice Jany, ki ne more zanositi, ker je njen mož neploden, mu bo pomagala, da se sprijazni s koncem.

komentar

Eden največjih francoskih filmskih auteurjev sodobnosti, François Ozon, se je tokrat podal na spolzko področje, saj se je lotil teme umirajočega za rakom. In čeprav se mojstrsko izogne prav vsem sentimentalnim klišejem, ki trmasto spremljajo tovrstna dela, pa se po drugi strani zdi, da mu le manjka tista čustvena silovitost, ki je sicer tako značilna za njegova dela. K sreči pa je k sodelovanju ponovno povabil dva izjemna igralca, Melvila Poupauda in Valerio Bruni Tedeschi, ki to komorno dramo pripeljeta korektno do konca.

Tom Dawson, *BBC*

VPIS ABONMAJA FILMSKO GLEDALIŠČE ZA SEZONO 2008/2009:

Kdaj: od 29. septembra do 23. oktobra 2008

Kje: na blagajni Kulturnega doma Nova Gorica vsak delavnik
od 10. do 12. ure in od 15. do 17. ure oziroma uro pred
predstavo

Cena abonmaja: 50 €

študenti in dijaki: 30 €

Cena vstopnice za posamezno filmsko predstavo: 4 €

Znižana cena vstopnice za dijake in študente: 3 €

V Kulturnem domu Nova Gorica verjamemo, da z našo filmsko dejavnostjo vzpodbujamo razvoj filmske kulture na Goriškem in tako vedno bolj razširjamo krog ljubiteljev umetniškega filma.

Za informacije o filmski ponudbi smo vam na voljo vsak delavnik od 8. do 15. ure na telefonski številki 05 335 40 15 ali na e-naslovu mestnagalerija@kulturnidom-ng.si. Podrobnejše informacije dobite tudi na spletni strani www.kulturnidom-ng.si/kinocenter.

Napovedi vseh naših dogodkov redno objavljamo tudi v sredstvih javnega obveščanja.

Kulturni dom Nova Gorica si pridržuje pravico, da zaradi nepredvidenih okoliščin spremeni datume oziroma program, o čemer boste pravočasno obveščeni.

INFO

Kulturni dom Nova Gorica
Bevkov trg 4
SI 5000 Nova Gorica

T: +386 (0)5 335 40 15

F: + 386 (0)5 335 40 19

E: mestnagalerija@kulturnidom-ng.si

W: www.kulturnidom-ng.si/kinocenter/

Blagajna

T: +386 (0)5 335 40 16

E: blagajna@kulturnidom-ng.si

Urnik: od ponedeljka do petka od 10.00 do 12.00 in od 15.00 do 17.00 oziroma uro pred predstavo.

Izdal: Kulturni dom Nova Gorica, 2008
Zanj odgovarja: Pavla Jarc
Uredila: Mateja Poljšak Furlan
Besedilo: Denis Valič
Lektoriranje: Andrejka Šušmelj
Avtor logotipa Filmsko gledališče: Vinko Torkar
Tisk: Grafika Soča
Naklada: 700